

DOMOLJUB

E. V. 6.

V LJUBLJANI DNE 8. FEBRUARJA 1933

LETO 46

58 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljubca«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljubca« v Ljubljani.

Uredništva: 2543.

Telefon uprave: 2192.

Pravda iz leta 1573 po Kr., ki še do danes ni končana

(Nadaljevanje)

Dne 15. februarja, torej prav na dan tistega strašnega kronanja v Zagrebu, so se odala tri pisma iz treh »pisaren« na tri raznaslove. Iz Ljubljane so se deželni stajtoplo zahvalili uskoškemu stožniku in kaku Joštu Thurnu v Kostanjevici: »Da je nevarni upor tako naglo potlačen, gre prej hvala Bogu vsepomočnemu... pa tudi in... drugim. Osem ujetih puntarjev, ki jih je v Ljubljano poslal gospod Viljem berg, smo večeraj natančno zasliševali; ju ride pa na vrsto tistih šest, ki nam jih je Vaš brat Volk Thurn.«

Jošt Thurn pa je pisal gospodi v Ljubljano: »Upam, da so puntarji, ki sem Vam jih dal, dospeli... Ako bi bil hotel, bi jih bil odnesel več ko sto... V svarilo in strah sem nekaterim dal odsekati roke, odre-mosove in ušesa; tako so storili tudi nekateri drugi gospodje tukaj na Kranjskem... Kar mi sporoča gospod Stefan Gregorija-č, da ima dva upornika v ječi, ki sta bila vodji pod Elijo Gregoričem; odposlal sem nekaj oboroženih mož, da mi ju prive- - oba Vam takoj pošljem v Ljubljano... c ne je tisti dan v Zagrebu zgodilo, graščak en, kakor se vidi, še ni vedel.

Iz Zagreba pa je šlo pismo na Dunaj ce- - Maksu II. Pisal je sam ban Jurij Dra- - škof zagrebški, gotovo pod neposred- - vtilsom grozne smrti Gubčeve, ki jo je bil ban, ukazal. Takole je pisal (latinsko): »Iz - na, ki mi ga je pred enim tednom z Du- - prinesel Vašega ces. Velič. dvorni ka- - razvidim, da je Vaše ces. Velič. nevolj- - name, zakaj nisem kmetskih nemirov o - rem času preprečil in udušil. Ali jaz sem - te pred enim letom Vaše ces. Velič. ope- - da se med kmeti v Stubici in Susjed- - nu nekaj pripravljaja in da se kmetje ne - pomiriti z lepimi besedami komisarjev; - vso zadevo je Vaše ces. Velič. samo v - vzelo in delalo vse s svojimi (cesarskimi) - sarji; zato se meni ni spodobilo vmeša- - se v to stvar zoper voljo Vašega ces. Ve- - stva. Ko pa so zadnje dni izbruhnili ti - iri nenadoma in nepričakovano tako, da - bili vsi prepadeni, sem takoj poslal Va-

šemu ces. Veličanstvu poročilo s prošnjo, da mi nemudoma naznani, kaj naj ukrenem. Ker pa odgovora ni bilo, sem po svoji vesti in dolžnosti skrbel, da upor zadušimo... V petih ali šestih dneh se je to zgodilo... Prej sem bil pa vse poskusil, da bi se ohranil javni mir in blagor; poslal sem bil duhovske in svetne ljudi h kmetom, ki so zelo kruto raz- sajali, da bi jim prigovarjali, naj odlože oro- žje; objubil sem jim bil, da bom pri graščakih posređeval, naj ne pritiskajo na svoje podlož- nike čez mero zoper pravo in pravico, in da bom Vaše cesarsko Veličanstvo prosil, naj se več ne dovoljuje gospodi tolikš- na svoboda zatirauja tlačanov. Sporočil sem bil upornikom, naj svobodno pri- dejo k meni, da se o vsem porazgovorimo... Ko pa ni ne moje svarilo, ne moje vabilo nič opravilo, ampak so le še bolj divjali in vse, kamor so prišli, s mučenjem in trpinčenjem silili, da se jim pridružijo, in so naglo prodi- rali proti meji, da bi se s Turki združili in tako svoje moči pomnožili, je bilo treba seči po zadnjem sredstvu: po orožju.« Na koncu pi- sma prosi Draškovič cesarja, naj ga razreši banske časti, ker on (ban) dobro čuti, da se ta čast ne sklada z njegovim svetim, to je du- hovniškim poklicem.

Iz tega pisma vidimo troje: dočim drugi graščaki (na pr. Jošt Thurn) ne vedo nič za krivdo gospode, ugotavlja škof Draškovič, da nosi gospoda s svojimi krivicami in preveli- kimi svobodčinami velik del odgovornosti za vso to nesrečo; vidimo drugič, da je bil dosti kriv tudi cesar Maksimilijan sam s svojim ab- solutizmom in centralizmom, hoteč vse sam voditi z daljnega Dunaja; vidimo pa slednjč tudi to, da kmetje niso nikomur več verjeli in bi se bili v svojem obupu zvezali tudi s sa- mimi Turki.

Zasliševanje ujetih kmetov se je začelo takoj, ko je bil upor zadušen, in je trajalo več tednov; zasliševali so jih po večkrat in neka- tere tudi na natezalnica. Nekatere je zasliše- val kruti Jošt Thurn že v Kostanjevici, potem pa so iste še v Ljubljani; druge so zasliševali v Zagrebu in Celju. V pismu z dne 18. febru- arja je Jošt Thurn predlagal gospodi v Ljub- ljani, naj stavijo puntarjem tale vprašanja: 1. Kdo je bil vrhovni poveljnik in kdo so bili podpoveljniki, oztroma so še? 2. Kdo je bil

prvi, ki je ljudi nagovoril k puntu? 3. Kaj so puntarji hoteli doseči? 4. Ali jim je kdo od gospode objubil pomoč ali jih celo nagovarjal k uporu? (To vprašanje namigava, da so res nekateri graščaki sami hujskali kmete k upo- ru proti svojim sosedom, kakor na pr. Stefan Gregorijanec.) 5. Iz katerih vasi so dobili ob- ljubo pomoči? 6. Kdo so bili zastopniki teh vasi pri pogajanjih? 7. Ali so jim meščanje mesta Krškega prostovoljno dovolili prevoz čez Savo? Jim celo pomagali pri tem? 8. Kje se zdaj klati Elija Gregorič? Ali bi ga bilo mogoče dobiti? 9. Kdo je nagovarjal Uskoke, da bi se pridružili puntu? (Najbolj so slišeli Uskoka Marka Nožino.) 10. Ali poznajo Marka Nožino? 11. Ali so bili meščanje mesteca Brez- žice s puntarji sporazumljeni? 12. Koliko topov in pušk so imeli? 13. Kje so jih dobili? Kje so dobili smodnik? 14. Kdo je bil njih pisar in kje ima hišo? 15. Kateri krški meščan jim je prinesel klobuk smodnika in jim dal svince?

Dne 19. februarja so deželni stanovi zasli- ševali ujetnike in še tisti dan o tem pisali Jo- štu Thurnu: »Najprej smo večeraj zaslišali Matijo Bistriča iz Trstenika ob Sotli; dali smo ga privezati na natezalnico. Pravi, da so ga puntarji prisilili k udeležbi in da jim je moral priseči; na o da je šel z njimi, a da ni bil poveljnik in tudi ne več ko štiri ali pet dni pri njih... — Nato smo zaslišali Ivana Sorača. Ta pravi, da se ni družil s puntarji, ampak je bil le od svojega gospoda Stefana Gregorijanca poslan h kolovodjem Eliji in Ju- šetiču in Sanžiču... s poveljem, naj se vr- nejo v svoje domove, če ne, jih bo Gregorija- nec žive spekel, ako jih v pest dobi; in da je to vest res prinesel in da ga je Elija hotel obe- sitti, a da jim je ponoči srečno ušel... — Gr- gura Drvodeliča iz Brdočva smo danes že drugič natezali, trdi pa vedno isto: da je bil v službi pri Ferencu Tahju; ko je na Svečnico stopil ven iz gradu (Susjeda) s pu- ško in hotel iti kupiti mesa, so ga puntarji ujeli, zvezali in prisili, iti z njimi... Trdi, da punt traja prav za prav že eno leto... Eli- ja je vrhovni poveljnik, ki je bil že tri- ali štirikrat prej v turškem ječništvu; kaj pa kmetje hočejo, ako zmagajo, on (Drvodelič) ne ve; iz katerih vasi so bili kmetje, ne ve, me- ščanje krški so kmetom radi dovolili prevoz čez Savo... On da je zbežal po porazu kme- tov s še 15 drugimi v stolp (turen) krški. a kdo bi bil graščaka Laserja ustrelil in keli- krat se je ustrelilo, tega ne ve.« — Tu gospo- da pripominja: »To je G. Drvodelič povedal zlepa; nato smo ga dali na natezalnico in te- daj je izdal še to: Mikula, sin kovača Stefana iz Brdočva, je sam rekel, ko smo bili v kr-

Stefan Gregorijanec je imel grad Mokrlice čez Savo, na vzhodu od Brezice proti hrvaški meji.

štem turnu, da je ustrelil nekoga jedovato. Več nismo spravili iz njega vkljub vsemu natezanju. — V pismu Štano dalje, da so bili zaslišani tisti dan še ti-le: Mikula Bartošič in Andrej Vlasič, oba iz Brdovca, Matko Turčič in Juraj Francič, oba iz Jastrebarskega. vsi brez natezalnice. Bartošič je med drugim povedal: Puntarji so mi izpili 90 veđer vina, nato so me zvezali in sem moral z njimi; v Stubci so je začelo; kaj so nameravali, ne vem; Mikula Kupinič je bil pri Krškem poveljniku; kdo je stotnika Laserja ustrelil, ne vem. — Vlasič je dejal: Doma iz Drenovega pri Krškem; tisti večer sem bil že v postelji, pa so prišli puntarji in so me iz postelje vrgli; ko še nisem hotel z njimi, so me z mrzlo vodo polili, in tako sem se jim moral pridruživati; kdo je bil njih poveljnik, ne vem, saj so valili naprej brez reda kakor čreda živine. — Turčič je izjavil med drugim: Jaz sem podložnik gospe bantce, vdove po rajakem banu Erdodiju; gospa je poslala pome in še po druge, da goramamo k njej v grad; na poti so me puntarji ustavili; bil sem pa komaj eno uro z njimi; zakaj to sem videl, da ni nikogar od gospe vmes, sem precej znal, da bo kri tekla; zato sem zbežal in prišel k neki ženi, kjer so me ujeli Uskoki, misleč, da sem ogleduh; od puntarjev sem pa slišal, da hočejo pravično cesarsko vladno ustanoviti in da se je zato punt zašel; v Krškem turnu pa nisem bil; kdo je gospoda Laserja ustrelil, ne vem, slišal pa sem, da ga je baje Drvodelič; topa v Jastrebarskem je štela komaj 500 ljudi, topa niso imeli nobenega. — Francič je povedal: Bil sem v vinogradu in kopal; tam sem zvedel, da kmetje snujejo puni; spomnil pa sem se, kaj so mi dejali oče: da je bil namreč nekoč v Brežicah punt in tudi v Metliki, pa so bili puntarji kmalu razpršeni in razbiti; in za to so mi oče dali te-le nauk: Kadar bom slišal, da se kmetje puntajo, naj se jim nikar ne pridružim. In tako sem rajši šel k nekemu Uskoku, svojemu pobratimu, po poti pa so me Uskoki kot ogleduha zgrabili; pri puntarjih pa nisem bil; najbrž me v nesrečo tlačil naš valpet, bil sem se enkrat namreč čezenj pri gospe pritožil, ker je mene in mojega brata pretepel. — Za temi štirimi so Bistriča zaslišavali že drugič (prvič 18. februarja). Dejal je: Lani o kresu sem šel tudi jaz na Dunaj do cesarja Maksa II. pritožiti se zoper Tabaja, ki nam je jemal našo lastnino; in kdor je imel lepo ženo ali hčer, jo je dal ugrabiti in odvesti v grad... Puntarji so me prisilili, da sem šel z njim. Vprašujete me, zakaj nisem pobegnil? Zato ne, ker sem jim dal besedo. — Do tu je govoril stoji; naslednje pa položen na natezalnico, vendar pa koleca niso zavrtili; ležeč je dejal: »Vprašajte mojo občino, koga so izvolili za poveljnika?

¹ Najbrž so tu mišljeni kmetje ki upori iz leta 1814. Glej Grudnovo Zgodovino stran 446. nal.

Ali se vaši lasje cepijo na konicah? To je neprijeten pojav, ki kaže, da so lasje izsušeni ter da se cepijo in sekajo zaradi kodranja ali pa zaradi čiščenja z neprimernimi sredstvi. Negujte tako lasje redno s »Črno glavo«, po umivanju pa jih temeljito ispirajte s priloženim sredstvom »Haarglanz«, pa bodo lasje postali spet prožni in zdravi. To boate sami opazili na kranem sijaju.

Potem lahko lasje spet brez skrbi ondulirate. »Črna glava« s sredstvom »Haarglanz« in očali proti pesni je na razpolago v treh vrstah: za svetle, temne lasje in za »extrablonde«.

Če bodo odgovorili, da sem bil poveljnik jaz, red trpim muke. Tega vas torej prosim za koljo volje. Ali pa vprašajte tudi mojega gospoda Stefana Gregorijanca. Nato niso več izpraševali. — Tudi Ivana Sorača so kakor Bistriča drugič, koj naslednji dan, zaslišavali. Dejal je: Moj gospod Stefan Gregorijanc me je bil poslal k Eliji in k Gušetiču, kot kmet-skima glavarjema, s poveljem, naj se kot sovražnika cesarja in vsega kršćanstva spametujeta in premisliha, če ne, ju bo, če ju dobi v pest, fiva dal speči. Ko sem jama to sporočil, sta me hotela obesiti. Pa sem se vdal in šel z njimi; ali bil sem samo eno noč pri puntarjih, pa sem šel... Punt se je pa prav za prav začel že o sv. Juriju lani (1572); tedaj sem bil z Matijo Bistričem pri cesarju. Ta Matija je bil brže pri puntarjih.

Ko so mu sodniki prigovarjali, naj govori vso resnico, je rekel: »Denite me na kolo ali nabodite me na meč, jaz ne vem nič drugega.«

To torej je bilo zasliševanje dne 19. februarja v Ljubljani in o tem je šlo tako pismo v Kostanjevico na Jošta Thurma.

To-le vidimo: En sam graščak (Laser) je bil 5. februarja ubit pri Krškem, in kakšno strogost preiskavanja! Več sto kmetov pa je bilo samo pri Krškem ubitih, saj jih je okoli tri sto samo utonilo... Koliko sirot torej, koliko žena je jokalo, v koliko hišah je vladala črna žalost, in vendar — vseh teh ni bilo v očeh gospe nič škoda, v srcih gospe za te nesrečnice ni bilo najmanjšega znaka sočutja, ko da niso bili — ljudje... Clovek je bil tedaj samo — plemenitaš.

Agrarna reforma v gornjegrajskem okraju

»Jutro: od 31. januarja poroča, da so bile na političnem zborovanju v Šiški, pa tudi drugod, sprejete razne resolucije, med njimi tudi ena, ki zahteva, »da se izvede agrarna reforma tudi na cerkvenih posestvih, ker bo le na ta način našemu malemu človeku omogočeno priti do lastne grude«. Ker se s takšnimi pozivi med nepoučenimi ljudmi očitno hoče ustvariti neko zmotno naziranje, kakor da se cerkvena oblast krčevito upira agrarni reformi, ugotavljamo, da so že leta 1921 katoliški škofje Jugoslavije v načelu pristali na izvedbo agrarne reforme na cerkveni posesti proti primerni odškodnini. Pozneje izdani zakoni so cerkveno posest, kakor vsako drugo veleposestvo, res tudi zajeli pod agrarno reformo. Ves obseg, ki je nad zakonito mero, se tako že dejansko nahaja v rokah prizadetih. Le-ti že plačujejo od agrarnega urada določeno najemnino in sicer ne cerkveni oblasti, ampak dotičnim agrarnim uradom. Če pa ta zemlja še do danes ni prešla v last zakupnikov, je krivo dejstvo, da zakon o likvidaciji agrarne reforme (19. junija 1931) še ni izvršen. Toda za to ne zadene krivda škofov.

Nadaljevanje resolucije pravi: »Smo proti temu, da se je z uveljavitvijo izjem skušalo ščititi škofovsko veleposestvo v gornjegrajskem okraju, ker vemo, da je tam preko polovice vsega prebivalstva v srezu baš zaradi združitve velikih kompleksov zemlje v eni roki skrajno obubožno.« Tudi ta del resolucije ne drži, zakaj kar se tiče gornjegrajskega škofijskega posestva je prav tako vsa agrarna zemlja s planinskimi pašniki vred, ki presega zakonito mero, že v rokah agrarnih upravitelencev kot zakupnikov. Od strani uprave ško-

fijlskih posestev ni prav nobene ovire, da zemlja pride po zakonu v njihovo last.

Kar posebej tiče gozdov, § 10 zakona agrarni reformi izvzame vse gozdove po državi od izkoriščanja. Le kot izjemo izloča juje v razlastitev gozdove okrajev Sušice, Duvnice, Vrboško in dravske banovine (§ 24), sicer iz nacionalnih razlogov, ker so ti gozdovi večinoma v rokah inorodcev. In zaradi tega so v dravski banovini izvolili agrarne reforme gornjegrajski cerkveni zborovi, ker ne pripadajo inorodcem, ampak načinom. Dohodki teh gozdov se v prvi vrsti obračajo v kulturno-šolske namene.

Cerkvena oblast se torej pri nas nikakor ne ustavlja, da se izvrši, kar določa zakon, kakor znano, je bil že razpisan komisijski ogled planin tamošnjega veleposestva zaradi novejavne ureditve te zadeve v smislu zakona o likvidaciji agrarne reforme. Radi tega javnega protesta gornjegrajskih občin — tam ne škofa — na ministrstvo za poljedelstvo bil pa postopek ustavljen.

Katoličani v Jugoslaviji

Zanimivo je vedeti natančno število katoličanov v Jugoslaviji. Po uradni cerkveni statistiki, ki je izšla leta 1932, imamo katoličani v Jugoslaviji 20 škofij s 5.607.212 katoličanov. Navedli bomo statistiko po velikih škofij:

Največja škofija v Jugoslaviji je zagrebška, katera šteje 1.661.668 katoličanov. Njegov škof je dr. Bauer, ima pod seboj 375 župnij.

Druga največja škofija v Jugoslaviji je mariborska s škofom dr. Andrejem Karbnikom in pomožnim škofom dr. Ivanom Tomazičem. Lavantinska škofija šteje 612.300 katoličanov v 259 župnijah.

Na tretjem mestu stoji ljubljanska škofija s škofom dr. Gregorjem Rožmanom na čelu. Šteje 516.132 katoličanov v 272 župnijah.

Na četrtem mestu je apostolska administracija v Subotici s škofom dr. Budasom vičem na čelu. Šteje 482.943 katoličanov, ki so razdeljeni v 93 župnij.

Naslednja škofija je djakovska s škofom dr. Antonom Akšamovičem na čelu. Šteje 407.544 rimskih katoličanov v 7658 katoličanov vzhodnega obreda, skupaj torej 415.212 katoličanov v 121 župnijah.

Po velikosti šesta je senjsko-modunjska škofija, ki jo vodi škof dr. Starčević. Šteje 325.000 katoličanov v 111 župnijah.

Sledi vrhbosanska nadškofija v Sarajevu z nadškofom dr. Ivanom Saričem. Šteje 237.000 katoličanov v 100 župnijah.

Šibeniška škofija, katero vodi škof dr. Miron Mileta, šteje 250.000 duš v 160 župnijah.

Splitško-makarsko škofijo vodi škof Kvirin Bonifacič. Škofija šteje 235.000 katoličanov v 145 župnijah.

Deseta po velikosti je apostolska administracija v Velikem Bečkereku, katero opravlja beigranski nadškof dr. Rafael Rudič. Šteje 200.000 katoličanov v 63 župnijah.

Mostarska škofija s škofom o. Alojzom Miličem na čelu, šteje 156.456 katoličanov v 60 farah.

Škofijo v Banjaluki vodi škof o. Josip Gakić. Škofija šteje 115.844 katoličanov v 48 župnijah.

Dubrovniška škofija (škof dr. Josip Crnčević) šteje 68.000 duš in obsega 57 župnij. Na 14. mestu je beigradska škofija, ki

PO SVETU

Katoliška cerkev

s Prebivalstvo Vatikanskega mesta po rodnosti. Po uradnih podatkih je Vatikansko mesto stelo 1.025 prebivalcev, izmed katerih bilo 735 pravih vatikanskih državljanov; ostali samo bivajo v Vatikanu. Po narodnosti prebivalstvo Vatikana razdeli tako-le: Italijani: 578 moških, 275 žensk; Švicarji: 117 moških, 4 ženske; Francozi: 8 moških, 2 ženske; Poljaki: 8 moških, 1 ženska; Američani (iz sedme Amerike): 1 ženska; Poljaki: 2 ženske; Avstrijci: 1 ženska. Poleg tega je bilo po uveljavljenju lateranske pogodbe rojenih v Vatikanu 9 dečkov in 1 deklica, ki so postali vatikanski državljan.

Italija

s Drobnič. Na Vipavskem je silna stiska. Na vina je bila spočetka 1 lira za liter, sedaj pa je padla na 0.70. K sreči je vlada prevela znano naredbo, da se vino izpod 10 litrov alkohola ne sme prodajati, sicer bi bilo nec viničarstva na Vipavskem in tudi na ostalih deloma v Brdih. Ze itak ne gre vino v kleti še po teh nizkih cenah. Zivina je prodane zastopj. Za 400 do 500 lir že dobiš svo. Niti malemu kmetu ne zadostuje eno ovčje, da bi z nji plačal davke. Letos so ovči izterjujejo strogo po predpisih in davčni organi se ne dovolijo več. Cena prašičem je po visoka. Par mladih prašičev stane skoro tako kakor ena goveja glava. Zanj moraš plačati od 150 lir naprej. Kmet skoro ne more plačati prašiča, ker je treba prej plačati takso, ki znaša okoli 40 lir za prašiča. Od tega denarja prejme živinozdravnik 5 lir, čeprav ne plača prašiča pregledat, drugi denar ostane v kmetu. — Položaj na spodnjem Vipavskem je slab, da je n. pr. nekaterim delavcem, ki so bili iz konfinacije, skoro žal, ker si zdaj ne morejo najti dela. — V Dornbergu je umrla rezija Vodopivec, mati tolminskega dekana Jefa Vodopivca, ki je bila splošno znana za dobra krščanska mati. Naj počiva v miru! Iz konfinacije sta se vrnila tudi bivši nadleželj Ignac Križman, ravnatelj pisarne dr. Urvdščeka v Gorici, in Josip Siničoj, kmet Dornberga.

Avstrija

s Zadeva z utihotapljenim orožjem. Dimatski zastopniki Francije in Anglije so v Parizu v Avstrijo utihotapljenega orožja podali istočasno korake v Rimu, Budimpešti in Dunaju in zahtevajo, da se mora to orožje uničiti ali vrniti Italiji. V slučaju, da zahtevi ne ugotovi se bo z njo bavila Zveza

dr. nadškof o. Rafael Rodič. Ta nadškof šteje 66.000 katoličanov, ki so razdeljeni na 10 župnij.

Hvarska škofija s škofom dr. Mihovilom Rodičem, šteje 64.929 katoličanov v 45 župnijah.

Na 16. mestu je križevačka škofija, v katero spadajo po večini vsi katoličani vzhodnega obreda (unijati). Vodi jo škof dr. Dionizij Radari ter šteje 60.000 duš in obsega 44 župnij.

Kriško škofijo vodi Slovenec, škof dr. Josip Srebrnič. Škofija šteje 30.000 katoličanov v 28 župnijah.

V južni Srbiji je prizrenska škofija, ka-

narodov. Vladi dr. Dollfussa vstajajo vedno večje težkoče. Stranke, ki jo podpirajo, si niso edine v vprašanju zasedbe mesta poslanika v Berlinu in v vprašanju reforme socialne zavarovanja, katero zahtevajo kmečki poslanci kršč. socialcev in Landbunda.

s Razno. Linski škof Gföllner je izdal pastirsko pismo, v katerem ostro graja nastopanje narodnih socialistov in židov kot veri sovražna. — Na Dunaju štrajkajo šoferji in frizerji. Nad 2000 šoferjev je privozilo sredi mesta in pustilo svoja vozila sredi ulic, da je bil ustavljen popoldan ves promet. Policija in vojaščina je morala odstranjevati oviro. — Znani koroški slikar prof. Suitbert Lobisser je bil pred letom izstopil iz benediktinskega reda v St. Pavlu in se civilno poročil. Žal pa je bil nesrečen. Minuli teden se mu je žena ustrelila v duševni zmedenosti. — Gospodarsko poslopje je zgorelo Hajnzelnu v Lednicah. — Učiteljsvo je protestiralo pri finančnem ministru na Dunaju proti nameravanemu znižanju plač. V znak ogorčenja, so učitelji mesta Šmober pri Zili tudi sklenili, da izstopijo iz vseh tamošnjih društev. Korajžnik — Umrl je gostilničar R. Sukič iz Borovlj. — Selani igrajo 12. febr. igro »Pri kapelicah«, v Kazakah priredijo 5. in 12. febr. igro »Uboji samci«.

Madjarska

s Žalostna večina. Po ljudskem štetju v letu 1930 je na Madjarskem od 9 milijonov prebivalcev 67,2 odstotka katoličanov, 20,9 odstotka kalvincev, 6,2 odstotka protestantov in 6 odstotkov židov. Katoličani imajo torej več kot dvetretjinsko večino. In vendar: 10 let je bil ministrski predsed. kalvinec Bethlen. V javnem, političnem in družabnem življenju imajo protestanti in kalvinci glavno besedo. Razmere so se pod sedanjim ministrskim predsednikom Gömbösom še poslabšale, kakaj vsa imenovanja v državni službi, ki izvrši ta mož, so v največjo korist njegovim protestantskim sovornikom. Protestantovske srednje šole dobivajo za osebne izdatke do 90 odstotkov podpore iz državnih sredstev, katoliški zavodi ne prejema ničesar. Odkar je kalvinec Horthy državni poglavar, vpliv katoličanov pada od leta do leta.

Češkoslovaška

s Proti novemu šolskemu zakonu. Olomuški nadškof dr. Brezan je v imenu češkoslovaškega episkopata poslal pismo ministrskemu predsedniku Malypetru, v katerem svari pred tem, da bi se sprejel nov načrt šolskega zakona ministra Dererja, ker njegova reforma krši naravna, božja in zgodovinska prava cerkve. Tudi razpust zasebnih učiteljskih, med nji-

tero vodi Slovenec, škof dr. Gnidovec. Škofija šteje 30.000 katoličanov v 17 župnijah.

Po velikosti na 19. mestu je barska škofija (Crna gora) na čelu z nadškofom dr. Nikolom Dobrovičem, kateri nosi naslov »srbski primas«. Ta škofija šteje 28.000 katoličanov v 17 župnijah.

Po velikosti na zadnjem mestu je kotorska škofija, katero vodi stari škof Franjo Uccellini. Škofija šteje le 16.235 katoličanov in obsega le 20 župnij.

Katoličan pozna samo eno resnico, tisto, ki jo uči katoliška Cerkev.

ASPIRIN
TABLETE

izvrstno učinkujejo pri
REVMATIZMU,
prehladu, glavobolu, ro-
buholu in bolečinah v
sklepih. Zahtevajte vedno
originalne zavitke.

V. c. Jugos. k. d.
Zagreb, Galjeva 22.

BAYER

Oglas je registrir.
pod št. 22.571
od 23. XII. 1932.

mi učiteljskih, ki jih upravljajo samostanski redovi, krši pravice cerkve. Uresničenje Dererjeve šolske reforme bi onemogočilo mirno sožitje katoličanov z drugimi državljani. Sicer pa je tudi v korist državne oblasti, da cerkev s svojim vplivom pospešuje državno miselnost mladine.

Francija

s Zgledj vlečejo. V zadnjem času se opaža vedno močnejši dotok francoskega denarja v Švico. Vseled raznih davčnih načrtov francoske vlade je v Franciji naloženi tuji kapital vznemirjen in se boji, da bi bil preveč obdavčen. Zato se je začel beg kapitala iz Francije. Kapital natagajo v Švico ali kratkoročno ali pa v švicarskih obligacijah. Posledica tega bega kapitala v Švico je tudi dvig švicarskega franka. Devizna podloga Švicarske banke se je prvič po avgustu zopet dvignila.

Drobne novice

Mednarodni esperantski kongres se bo vršil letos od 29. 7. do 5. 8. v nemškem Kölnu.

Novi volitve v nemški parlament bodo dne 5. marca. So razpisane, ker je centrum odklonil sodelovanje s Hitlerjem.

Zopet so uvedli karte na kruh v ruskem Leningradu in Moskvi.

Volitve v grški parlament se bodo vršile 5. marca.

Protijaponske demonstracije so bile v amerškem Chikagu.

Proti priznanju sovjetske Rusije se je izjavila ameriška delavska zveza.

KAJ JE NOVEGA

Zahvale

P. a. upravitelja »DOMOLJUBA«
v Ljubljani.

Podpisani Ivan Ratič, posestnik v Vrbinški vasi, župnija Leskovec pri Krškem, se najlepše zahvaljujem za velikodušni dar 1000 Din, ki sem jih danes prejel kot pogorelec in naročnik »Domoljuba«.

Vrbinška vas, dne 31. januarja 1933.
Marijan Skočaj s. r. Ivan Ratič s. r.
pisa.

POTRDILO IN ZAHVALA

Podpisana Marija Zalokar iz Sr. Jark, p. Domžale, potrjuje in se iskreno zahvaljuje upravi »Domoljuba« za podporo v znesku 1000 Din (en tisoč dinarjev, ki sem jo prejela od te uprave ob priliki, ko sem pogorela dne 29. januarja 1933.

Sr. Jarka, dne 4. februarja 1933.
Marija in Mih. Zalokar.

Upravi »DOMOLJUBA«

Podpisani, kateremu je 17. januarja t. l. vse pogorelo, se upravi »Domoljuba« lepo zahvaljuje, da mi je kot naročniku »Domoljuba« naklonila podporo 1000 Din.

Alojzij Serocičnik,
posestnik, Gorč, Gor. vas 10.

Osebnosti

d 70 let je dopolnil oče graških Slovencev z Matja Kukanem. Na mnoga leta!

d Novo častno mesto g. ravnatelja Bogomila Remca. Na predlog Stejana Kujundžiča, pehotnega polkovnika in poveljnika krševskega vojnega okrožja je bil te dni sestanek

Opozicijsalec je zmagal proti vladnemu kandidatu pri nadomestnih volitvah v madjarski Budapesti.

300 ljudi je že zamrznilo na Poljskem vsled ostre zime.

Veliko vohunsko sfero so odkrili v Romuniji.

525 milijonov čeških kron znaša primanjkljaj čekoslovanskih železnice z l. 1932.

Obsedno stanje so proglasili v nekaterih romunskih mestih. Strah pred boljševičskimi nemiri!

Železničarski delavci v Romuniji, ki so strajkali, so se vrnili na delo.

Zaupnico je izglasoval francoski parlament novi Desdierjevi vladi. (370:200.)

Pogajanja za ustanovitev skupne rdeče fronte se vrše med voditelji nemških socialdemokratov in komunistov.

30.000 rudarjev grozi s strajkom v Španiji.

Velika delavsko-kmetijska ustaja je buje izbruhnila v iraktski guberniji v Sibiriji.

Krvavi boji med komunisti in narodnimi socialisti v Nemčiji se nadaljujejo.

Ze tretjič so zaprli ženo znanega voditelja Indijancev: Mahatma Gandhija.

Za 25 odstotkov so padli dohodki nemških državnih železnic v l. 1932.

Novo nemško vladno vodi narodni socialist Hitler.

meščanstva uradništva in častnikov tukajšnje garnizije, na katerem je bila ustanovljena smučarska zveza. Za predsednika te zveze je bil soglasno izvoljen ravnatelj krševške gimnazije Bogomil Remec.

Domache novice

d Okrog kmetijskega doma. — Gospodinje imajo sedaj opravka bolj s hišnim delom: kr-pajo občeka, perilo, pogovore. Kako lepo in koristno bi bilo, če bi se naselili v vse naše kmetijske hiše zopet kolovrati in z njimi doma-če platno, ker se sicer lahko zgodi, rasti v časih, ki jih preživljamo, da ostanejo naše slavne skrtnje nekoga dne brez rjuh. — Pa v omare in srambe sedaj tudi lajše nastopno pogledamo in naprevino red, kjer ga morda ni. Kaj pa knjige in strokovni časopisi? Ali imajo svoj varni kotiček? — Če vreme dopu-šča, odstranjujemo ob njih in travnikih nepo-rebno grmovje in urejujemo in nasipamo pota. — V hlevu pazimo, da je živina čista in da na suhem leži. Vajno je redno in pravilno krmiljenje, vlasti še pri mladih živalih. Zane-marjena vzreja mladega živinčeta se ne po-pravi nikdar več. Kaj pa voda v koritu? Če se je napravil led, razbijmo ga in ven z njim, prilijmo tople vode, kakaj voda pod 8 stopinj ud ničlo je premrza in lahko povzroči pri govedih bolezi. — Morda živina liže mrd; če drugega ne, dajmo ji vsaj soli. — Ne pozabi-mo podajati kobilam posebno sedaj v zimskem času zdrobljene južje lupine in stolčevih ko-sti. — Gnojnico smo gotovo že speljali na nje-ve in travnike, pa tudi v sadovnjake. — Zdaj je zadnji čas, da naredimo cepičev za ceplje-nje kosčičastega sadnega drevja. — V kleti opravljamo v glavnem tisto delo, o katerem smo že zadnjič pisali. — Kdor še ne zna re-piti, naj se sedaj vadi na leskovih in vrbovih pakcih in sicer vseh šestih načinov. Kar se tiče cepičev, naj še omenimo, da jih je treba rezati na zunanji strani drevesne krone in pa od drevesa, ki je že dokazalo svojo rodovit-nost. — Ob milem vremenu nadaljujemo s ši-ščenjem sadnega drevja. V februarju začnemo škropiti sadno drevje z razredčenim dendri-nom ali arborinom. Za to je treba imeti pri-merne škropilnice in tudi ravnati je z njimi pravilno, da je uspeh. Sadjarji gotovo niso na-sprotni škropljenju, kaj, ko pa redkokje naj-deš res dobro škropilnico in še bolj redko slo-veka, ki bi znal ravnati s strojem in izvršiti delo po strokovnjaških zahtevah. — Kaj pa travniki? Ali nimamo pri nas tudi takih, kjer gnojnika in gnojenje je malo zaleže, saj so se izrodili in bi jih bilo treba pomladiti. In oreb? Ali res ne spada po lep in koristni stari navadi k vsaki slovenski kmetijski do-maćiji?

d Naša trgovska bilanca je bila v l. 1932 aktivna in sicer za 195,9 milijonov Din. Za to vso to torej v preteklem letu več izvozili kot uvozili.

d Slovenskega učitelja so ustrelili. V Lu-kovcu pri Nevesinju so našli ustreljenega v stanovanju slovenskega učitelja Magdiča pred odprto knjigo. Oblasti vodijo vsestransko pre-

Svoj narod zatajajo je greh. Kdor svoj na-rod zataji, greši zoper četrto, peto in osmo božje zapoved.

Kateri pa za zavarovanje, potem eden in drugo zvezo
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
v Ljubljani, razprsti glasovnega katehedra

zavaruje: požar, vohar, nezgode, smrtno, okoli, mo-
mobil, svobodno, življenje in vse ustano-
vine in posmrtninske zavarovanje Karlo

Pogajanja da je za zastopnika, ki so v vsaki tar-
glavni pisarna v Ljubljani. Miklošičeva cesta 4

irkavo in so baje že na sledu moricem. V
vesinjski okolici vlada veliko razburjenje, ki
je bil pokojni g. Magdič na glasu kot dob-
učitelj, ki je lepo skrbel za tamošnjo siromak
deco.

d Nad 2 milijona so dali Ljubljanaški po-
teklo leto za rože, pripeljane iz Dalmacije
Italije.

d 50 dinarski srebrni bankovci, ki so po-
šli v promet, so kovani, kakor sporočajo,
mesi, ki vsebuje 750 tisočink čistega srebra
250 tisočink bakra.

d Nove telefonsko postajo so otvorili
Zg. Poljskavi.

d XV. dražba koševine se vrši 20. t. l.
v prostorih Ljubljanskega veleposla. Kap-
zlasti inozemski se letos močno zanimajo
lišice, kune zlatice in divje zajce, povprašev-
nje pa je tudi po drugih vrstah krzen. Bi-
naj se pošilja do 18. l. m. na naslov »Dr-
kaz« Ljubljana — veleposlem.

Odstranitev zobnega kamna izvrši najbolje
zobodravnik, toda njegovo tvorbo prepreči hi-
s stalno uporabo Chlorodent zobne paste. To
8 Din.

d 1.300.000 Din so znašale podpore iz
borze dela v Ljubljani za brezposelne
lavce.

d Razdelitev državne podpore za brez-
selne. Znesek 5.783.000 Din, ki je bil dolo-
za Slovenijo za podpiranje siromakov, po-
nje brezposelnosti in za javna dela, se je
ločil v razdelitev po posameznih okrajih, ki
se je deloma že izvršilo. Posamezni okraj
ali pa še prejmejo naslednje kredite: Breš-
14.000 Din za siromake, 55.000 Din za nezapo-
slene, 150.000 Din za javna dela; Celje 16.000
30.000 za siromake, 125.000 Din za nezapo-
slene, 180.000 Din za javna dela; Crnomelj 10.000
10.000 za siromake, 5000 Din za nezaposle-
ne, 80.000 Din za javna dela; Dolnja Lendava 16.000,
16.000, 10.000, 140.000; Gornji grad 6000 Din
za siromake, 90.000 Din za javna dela; Ka-
nik 15.000, 55.000, 185.000; Konjice 14.000,
30.000, 120.000; Kočevje 18.000, 75.000, 175.000
Kranj 6000, 35.000, 120.000; Krško 16.000 Din
za siromake, 185.000 za javna dela; Laško 16.000,
16.000, 18.000, 70.000; Litija 18.000, 90.000,
100.000; Ljubljana 16.000, 180.000 in 150.000
Ljutome: 14.000, 15.000, 155.000; Logatec 16.000,
15.000, 20.000, 125.000; Maribor, desni b-
Din 20.000, 100.000, 170.000; Maribor, levi b-
18.000, 50.000, 150.000; Metlika 8000 za si-
make, 60.000 za javna dela; Murska Soba
12.000 za siromake, 170.000 za javna dela; No-
vo mesto 20.000, 20.000 in 230.000; Prevalje
14.000, 75.000, 125.000; Ptuj 18.000, 30.000,
270.000; Radovljica 16.000, 80.000, 90.000 Din
Slovenjgradec 16.000, 60.000, 120.000; Šmar-
pri Jelšah 16.000, 55.000, 175.000; Škofja L-
7000, 70.000, 85.000; Ljubljana mesto 180.000
za nezaposlene; Maribor mesto 80.000 za ne-
zaposlene; Celje 45.000 Din za nezaposlene
Ptuj 25.000 Din za nezaposlene.

V vsako hišo Domoljuba

d Kako se izražajo alavni pevci in umetniki. Serije prve karamele teknejo izobno, piše ar. Wien 1932. Vaše Kaiserjeve prme karamelo so izvrstna! Rahljajo in ovlažujejo — tako se kmalu lahko govori o dobrem učinku. Priročam jih najbolje, izvaja Hansi Niess 1932. d Vam potrijem, da so mi pri kašlju, hripavosti kataru vedno pomagale Vaše Kaiserjeve prme karamelo. Komorni pevec Alfred Piccaver in Vik-Fleming, tenor pri Radio Wien, oba Dunajčana. d Ni pravega odmeva. V Trgovskem listu dne 2. februarja 1933 hitamo pod navedenim slovom uvodnik, ki pravi med drugim sledeče: Pred kratkim sta se vršili v ljubljanski Slovenski zbornici dve nad vse važni konferenci, sta naravnost odločilnega pomena za vse slovensko gospodarstvo in s tem tudi za vse poslovanje. To sta konferenci o krizi slovenskih premogovnikov in konferenca o naznanjanju lesnega izvoza. Na obeh konferencah bil podan material, ki je bil tako izraben, sploh ni mogoče povedati kaj več. Na obeh konferencah so bili podani predlogi, ki so bili tako stvarni, a obenem tako podkrepjeni, da že nad vsako kritiko. Jasno pa se je na teh konferencah pokazalo tudi to, da gre tu vprašanja, od katerih je odvisno vse slovensko gospodarstvo, saj gre za izpadek letnega produkta skoraj četrtilijarde Din. Po vsej pravici so gospodarski krogi pričakovali, da sta tako skrbno pripravljene konferenci, ki tu tega še tako važni konferenci takoj dočeli najboljši odmev in da se bo že v kratkem času pokazal praktičen uspeh obeh konferenc. A tega odmeva še danes ni in že vstajajo med gospodarskimi krogi strah, da tudi ti dve konferenci ne bosta doživeli pravega odmeva. A med tem rastejo posledice krize na premogovne in lesne industrije in v Trbovljah je tudi že bilo napovedano novo okrajšanje delovne dobe.

d Zopet je poskočila cena kruha in sicer dinarja pri kilogramu. Le tako naprej!

Med brati Hrvati

d 109 let star je umrl te dni v Banjaluki naša Musilovič.

d Nenavadna usoda preganja Nikola Bučina iz vasi Graberje pri Petrinji. Dvajsetletni mladenič je šel Nikola jeseni 1911 k vojni in ravno bi odslužil triletni vojaški rok, ko je izbruhnila svetovna vojna. Januarja meseca 1915 je bil ujet na ruski fronti in od tedaj bilo več glasu od njega. Takratne vojaške oblasti so ga proglasile za mrtvega. Medtem je Nikola živel v Rusiji, kjer so ga prevlačili od mesta do mesta, dokler ga niso odvedli na vzhod v Azijo. Vsi njegovi poskusi, da bi pognil, so se ponesrečili. Vsa ta leta je nepremotoma mislil na domovino in na svoj rojstni kraj, ali nikoli se mu ni nasmehnila sreča, da bi izvršil svojo namero in se vrnil domov. Lani poletje se mu je končno posrečilo ubežati kolonije pri Bajkalskem jezeru, nedaleč od ruske meje. Vso pot do rojstnega kraja je hodil peš. Prišel je čez malo Azijo do Carida in od tam skozi Bolgarijo in Romunijo v Madjarsko, kjer je bil zaprt v Pečuhu nad mesteca in pol. Končno se mu je okrog boja posrečilo pobežniti iz zavora in nekega dne je po tolikih letih trpljenja, ko je prehodil tisoče kilometrov in doživel toliko hudega, prišel v domovino. Doma pa je bil že nekoliko brdo razočaranje. Hiša, ki je bila njegova, so prodale njegove sestre, ki so se poročile. Istopak 6 jutrov zemlje, ker so bile podlagi uradne objave prepričani, da je bil mrtav. Nevesta, ki mu je obljubila, da ga bo

REVMATIČNE BOLEČINE

morete zaustaviti

Neglede nato, so li bolečine v mišicah ali v členkih, SLOAN-OV LINIMENT jih bo odpravil. Brez utronja — lakoj prodre, greje in umiri. Ne trpite — imejte vedno steklenico pri roki.

Rabite SLOAN-OVO masť proti revmatizmu, išiasu, bolečinam v križu, bolečinam v hrbtu, bolečinam distorzije in kontuzije in proti vsem vrstam bolezní v mišicah.

Dobloa se v vseh LEXARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

odpravi bolečine

»Odobreno od Ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja
Sanitetsko odobrenje z rešenjem S. br. 4497 od 15. marca 1932.«

čakala, dokler se ne vrne iz vojne, se je poročila in bo kmalu postala — stara mati. Vse to ga je tako potrla, da je ves obupan in kot berač izgubil iz rojstne vasi. Seveda ga sedaj iščejo, tudi oblasti so uvedle poizvedovanje za njim, on pa tega nekeje po naši domovini, po kateri je tako zelo hrepenel.

d Volk ga je raztrgal in požrl. Hudo neurje, ki je divjalo pred nekaj dnevi po vsem Hrvaškem Primorju, ni ostalo brez posledic. Nastopil je hud mrz in verjetno je volkovom po planinah okrog Novega zmanjkalo hrane, zato jih kmetje pogosto vidijo, kako preže na ovce in drugo živino. Volkovi so postali silno predrzni in pred par dnevi je padel kot njihova žrtev neki šolar. Ko je šel otrok iz šole, ga je napadel volk, zadavil, raztrgal in požrl. Vsaka rešitev otroka je bila zaman, ker ob tem času slučajno ni bilo nikogar v bližini, da bi mu mogel prihiteti na pomoč in ga ob pravem času rešiti, ker se je otrok ločil od ostalih šolarjev in je šel sam proti domu.

Iz naše prestolice

d Novoporočenci se bodo vozili s »polkarto«. Iz Beograda poročajo, da je prometno ministrstvo izdalo naredbo, s katero se novoporočencem na ženitovanjskem potovanju dovolí 50% popust na jugoslovanskih železnicah. Popust velja le, če nastopita novoporočenca ženitovanjsko potovanje najkasneje 15 dni potem, ko sta sklenila zakon. Pri železniški blagajni morata predložiti potrdilo politične oblasti o datumu poroke. Vozna olajšava velja tudi za inozemce, ki morajo predložiti potrdilo pristojnega jugoslovanskega konzulata. Potovanje ne sme trajati več kakor trideset dni. Prekinitev vožnje so po členu 5 prometnega reda dovoljene.

d Za zbliznanje med Jugoslavijo in Bolgarsko bo delal novi bolgarski poslanik Gjorgje Kioseivanov, ki je te dni nastopil svoje službeno mesto v Beogradu.

d še ens doklada. Od 15. febr. t. l. se bodo plačevali dodatki na vozne listke za prvi, drugi, tretji in četrti potniški razred vseh vlakov, ki vozijo potnike, ne glede na to, ali se listki prodajajo na postajnih blagajnah ali pa pri »Putniku«, v državi ali v inozemstvu ali pa, če se listki izdajo v vlaku. Dodatek bo znašal pri voznih cenah do 40 Din 1 Din pri voznih cenah od 41 do 200 Din 2 Din in pri voznih cenah nad 200 Din 3 Din. Pri voznih listkih, za katere veljajo ugodnosti, kakor tudi pri voz-

nih listkih za četrti potniški razred se bo plačevala polovična doklada.

d Novo tržišče za jugoslovanske sadje in zelenjavo je postala zadnji leti Švedska.

d Pravico do brezplačnega prevoza po hištvu imajo tudi železničarski dnevničarji, če so premeščeni na lastno prošnjo. Tako je odločil prometni minister.

Razno

d Duhovne vaje za dekleta v »Domu Brezmadežne« bodo od 18. do 22. februarja. Ko druge po plesiških dušno in telesno zdravje pripravljajo, pridí ti v tihoto, da se utrdiš in okrepiš za boje, ki te čakajo. Piši na naslov: »Dom Brezmadežne«, Mala toka pri Ivanu, p. Domiale.

d Kakor poleti. Poročim iz večine delov naše države pravijo, da je povsod nastala nenadna sprememba vremena. Mrz, ki je vladal zadnji čas, je kar čez noč popustil in živo srebro v termometrih je povsod zleslo nad ničlo. Sneg se je začel naglo topiti in ponekod že obstoja rečna nevarnost povodnjí. Zlasti iz Dalmacije poročajo o pravestem sponladniskem vremenu. V Šibeniku so zabeležili 25 stopinj nad ničlo. V Dubrovniku pa so v tamkajšnjem vojaškem kopališču že kopali prvi kopalec, kar je celo za južni kraj nekaj izrednega. Pa nikarte ne mislimo, da je snegu in zime že konec.

d Kako se obvaruješ hripe? Tudi letos se je v Evropi oglasila hripa, posebno hudo razsaja na Angleskem in deloma tudi v Nemčiji. Na Angleskem je zahtevala že mnogo smrtnih žrtev. O njenih vzrokih in o času njenega pojavu si zdravniki še niso povsem na jasnem. Navadno prinese hripa najmuzejši letni čas. Meteorološke razmere vplivajo na pojav te epidemije v glavnem toliko, v kolikor oslabijo telesni odpor človeka. Zdi se, da je v tem pogledu odločilno v prvi vrsti zmanjšanje telesne odpornosti samo na sebi, to se pravi, bolj kakor meteorološke razmere same. Zmanjšanje odpornosti je treba navadno pripisovati naglim spremembam temperature, v kateri se človek giblje, in sicer se to dogaja tako, da gre na pr. iz zakurjene sobe na presto v hudo mrz, ne da bi se proti temu dovolj zavaroval. Odpornost proti bolezní se zmanjšuje posebno v vlažnih prostorih. Škodljiva je posebno vlaga, ki se pojavlja, ko se taja sneg in led sploh. Letos je potek hripe navadno mil. Bolnik pride v smrtno nevarnost v primeru, da se pridruži pljučnica. Nekateri zdravniki ob tudi

Kip fizika Röntgena, ki je leta 1895 odkril »Röntgenove« žarke in je umrl pred desetimi leti (dne 10. februarja 1923).

Z japonsko-kitajskih mej.

Zetev v zimi. Zetev ložja pri 15 stopinj pod ničlo se vrši po nekaterih močvirnih krajih v severni Nemčiji. Ker so tla pokrita z ledom, je ta posel v zimi kajpada lažji kot v poletju, ko je odvoz užetega materiala povsem nemogoč.

Vodja avstrijske socialne demokracije dr. Bauer

Avstrijski zvezni kancler dr. Dollfuss

Japonske granate rusijo sloviti kitajski zid...

»Eh, ehi! To je vsekakor cvetličnik, moja žena se imela samo to smolo, da se navačno nosodo počstavila...«

Govornik se je trudil, da bi poslušalce prepričal v škodljivosti nikotina, alkohola in drugih takih stvari. »Stopiš v trafikko, položiš na okence pet dinarjev in dobiš zavojček cigaret. A to še ni vse. Dobiš še več. Cigaretam sledi pivo, vino ali žganje itd. Ali ni to...« — »Počakajte malo,« se oglasi nekdo iz dvorane, »kje pa je tista trafikka, kjer se vse to dobi za pet dinarjev?«

Oh, kako mrzlo je postalo zadnje čase! Celo p gvin, ki je navajen na polaren mraz, si je vzal vrst, da bi se ogrel neva ali hripe...

V vsako hišo »Domoljuba«!

Pravi pot za dosego lepih

belih zob

kakor tudi letočasna odstranitev neokusno barvanega zobnega obločka je sledeč: Iztimite malo količino Chlorodont zobne paste na suho Chlorodont zobno ščetko (t. j. specialna ščetka z zobčastim rezom), drgnite svoje zobe od vseh strani, kakor tudi od zgoraj na vdol. Pomocite šele nato ščetko v vodo, ter izplaknita iz usta temeljito. Igrajte s Chlorodont ustnovodo. Uspeh je presenetljiv! Neokusna barva zobnega obločka je izgubila in ostane vam v ustih prijeten svež občutek. Zahvalujte se čeno Chlorodont zobno pasto. Tuba Du 8.-1 in 13.— Dobiva se povsod.

ugotovili, da se včasih pridružijo hripi motnje v želodcu in v črevesih, ki navadno niso smrtno nevarne. Značilno je, da bolezen zadene tudi dojenčke. Bolezen je nevarna pri starejših, ker oslabi srce. Če se hečno ubranili hribe, potem varuj se predvsem prehlada in glej, da ti drugi ne bodo kašljali v obraz. V primeru, da se bolezen pojavi, takoj lezi.

d Konfirirani bivši voditelji nekdanje SLS. V zvezi s propagando proti obstoječemu redu in stanju v državi in zlasti z akcijo, ki se je razvila s tako zvanimi Koroščevimi punktacijami, so bili gg. dr. Franc Kulovec, dr. Marko Jatačen, odvetnik v Ljubljani, in dr. Anton Gregizek, odvetnik v Celju, pozvani na odgovor in konfirirani (navsezani na odkazano jim bivališče), prvi v Foči (v južni Bosni), drugi v Bleči v Hercegovini in tretji v Ključu (v Bosni). Imenovani so bili v petek zjutraj odpremeni na določena mesta. — V soboto 28. januarja 1933 zvečer je odpotoval iz Ljubljane g. dr. Anton Korošec, kateremu je vlada odredila kot stalno bivališče Vrtnjaško banjo, znano kopaljšče in zdravilišče v Šumadiji. — Tako poroča zadnji Gospodarc.

Nesreče

d Do tal je pogorela dvonadstropna vila čimnies na Bledu ob jezeru.

d Na nož se je nasadil. Oni dan je ves znočni del mesta in Vič globoko pretresla tragična nesreča, ki se je ponoči pripetila posestniku Jakobu Riharju z Viča 105. Mož je večer odšel zdoma, menda v bližnjo trgovino po tobak. Donoči so očeta ves večer zaman pričakovali. Zena vso noč ni mogla spači; trlela je tem bolj, ker je mož izvel sicer zelo merno ter zvečer sploh ni izostajal zdoma. Zjutraj naslednjega dne so se domači s strahom odpravili očeta iskat. Našli so ga kmalu. Ležal je blizu železniške proge, zleknjen na rltu — mrtve. Po okoliščinah, ki jih je potem ugotovila policijska komisija, je pokojni posestnik Rihar postal žrtev nesreče. Ko je el zvečer zdoma, je vzel s seboj kuhinjski nož, ki ga je menda večkrat imel navado nositi s seboj. Nož je imel v notranjem žepu suknišča. Ko se je vračal iz trgovine proti domu, mu je v temi na cesti iz neznanega vzroka sporsnilo. Pri padcu se mu je kuhinjski nož zagnal naravnost v srce. Seveda je takoj izkrmavel, vsaka pomoč je bila izključena, čeprav ni bila prišla takoj.

d Nogo so mu odrezali. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 62 letnega vlakovodjo Ferdinand Svenka, ki mu je vlak na Zidanem mostu zdrobil levo nogo. Svenk je vodil vlak proti Ljubljani. Na Zidanem mostu se je nekoliko zadržal in je hotel skočiti na vlak, ko je že bil v teku. Tla ob tračnicah pa so bila urznjena in Svenk se je spotaknil ter padel na tračnice. Kolo lokomotive mu je pritisnilo na levo nogo in mu jo zmečkalo. Strojvodja je sicer takoj ustavil lokomotivo, nesreče pa že ni mogel več preprečiti. Svenka so najprej pre-

Letnik! - - - „Karitas“!

Vsi, ki ste roj. 1. 1859, 1864, 1869, 1874, 1879, 1884, 1889, 1894, 1899, 1904, 1909, 1914, 1919 zavarujte se pri »KARITAS« takoj, sicer boste zavarovani pri istem prispevku za znatno manjši znesek. — Pojasnila dobite v župnih uradih in pri Vzajemni zavarovalnici, oddelek »KARITAS«, Ljubljana,

„Karitas“ ni samopomoč

peljali v Celje, kjer so mu nogo obvezali in mu jo dali v spono. Z večernim vlakom pa so Svenku odpravili v ljubljansko bolnišnico. Na ljubljanskem kolodvoru so Svenka prevzeli poklicni reševalci in ga z avtom prepeljali v bolnišnico. Takoj po prihodu v bolnišnico so zdravniki morali v bolnišnici odrezati Svenku nogo nad kolonom. Nesreča tega starega železniškega uradnika je vzbudila med železničarji mnogo pomilovanja.

d Ko je nesel kos mesa. V mesnici Vac-lava Višeka v Banja luki se je pripetila mesarjevemu sinu huda nesreča. Šel je iz mesnice čez dvorišče v ledenico. V eni roki je nesel velik kos mesa, katerega je hotel dati na led, v drugi roki pa velik mesarski nož. Nenadoma mu je spodrsnilo in padel je tako nesrečno, da si je zabodel nož v trebuh. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer so mu nudili pomoč, vendar pa ni dobi upanja, da bi ostal pri življenju.

d Električni tok je ubil 33 letnega delavca Josipa Kavrana v Mariboru.

d Velike in male nezgode. Patrona je razmesarila levo roko 41 letnemu delavcu Francu Skuru v Lipljah pri Planini. — V škaf vrele vode je padel in se opeknel po nogah in životu 6 letni posestnikov sin Ciril Remžgar v Zirovnici na Gorenjskem. — Pri telovadbi je padla in si poškodovala roko 19 letna trgovačnica Franica Močnik iz Toplice pri Zagorju. — Padla je in si zlomila roko 27 letna postrežnica Angela Groselj na Zaloški cesti v Ljubljani. — Ko je padel čez klop si je zlomil roko dijak ptujske gimnazije Franc Golličnik. — Ko je padel, si je zlomil desno roko 11 letni posestnikov sin Vinko Oman iz Vevč.

Novi grobovi

V Banjaloki pri Kočevju je v nedeljo 29. januarja 1933 umrl ondetni župnik g. Rudolf Kapš. — V Idriji je umrla ga Ivanka Kumer, soproga vpok. rudarja. — V Ljubljani je odšla v večnost uradnica gđč. Urška Maležič — V Domžalah so pokopali go. Minko Senica roj. Benkovič. — V Slovenjgradcu je zapustila solzno dolino najstarejša meščanka 95 letna Julijana Falle. — V Ljubljani je zaspala v Gospodu ga. Franciška Zemljanova. — V Mariboru je zapel mrtvaški zvon feldmaršallajtnant v pokoju, gosp. Teodorji pl. Soreticu. V Črni vasi v Ljubljani je mirno zaspal v Gospodu 81 letni posestnik g. Ivan Jevc. — Umrl je Ivan Bizjak, vozovni mojster drž. žel. v pokuju. — V Ljubljani je odšla v večnost go-

stiličarka ga. Antonija Koutny. — Na Brezjah so položili na mrtvaški oder 73 letnega gosp. Martina Bohinca. — V Ljubljani je za vedno zatislil oči zasebnik g. Maks Hrovatin. — V Volčjem potoku je izdihnil svojo dušo posestnik g. Martin Tomšič. — V nemškem Regensburgu je umrl znan skladatelj duhovnik Peter Griesbacher. — Na Brdu pri Lukovici je zaspala v Gospodu ga. Lojzika Kernsik roj. Tavčar. — V Zgornji Rečici pri Laškem je umrl šolskemu upravitelju g. Bratužu sinček Andro. — V Trzinu je odšla v večnost gđč. Pirc Zofija. — V Krškem je zapel mrtvaški zvon postnemu upravitelju g. Francu Pavšiču. Naj počivajo v miru!

d V Dolskem pri Rašenburgu je odšla po večno plačilo gospa Marija Skoberne, žena bivšega narodnega poslanca. Naj počiva v miru!

Vsem, ki ste spremili na zadnji poti našega iskrene ljubljenežega ateka, se najiskrenejše zahvaljuje rodbina Zapančič v Vel. Lipoglavu.

Radio

od 9. do 16. febr. 1933.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, plošče, borza 17.30 Salonski kvintet 22.00 Čas, poročila. Četrtek, 9. febr.: Popoldne radiokvartet 19.00 Italijanščina 19.30 Staranje in pomlajevanje Sloveka 19.30 Pogovor a poslušalci 20.00 Prenos s ljubljanske opere. — Petek, 10. febr.: Šolska ura: Varstvo ptic in zimsko krmiljenje 19.30 Mežiška dolina 19.00 Francoščina 19.30 Zdravstveno vprašanje za družino in dom 20.00 Prenos z Dunaja (simfonični koncert). — Sobota, 11. febr.: 18.30 Angleščina 19.00 Ustroj, naloga in delo delavskih zbornic ter inspekcij dela 19.30 Iz zgodovine filozofije 20.00 Koncert orkestra »Grafike« 21.00 Kuplete s kitaro poje g. Bajde 21.30 Salonski kvintet. — Nedelja, 12. febr.: 7.30 Svinjereja 8.00 Nasveti za kmetovalce 8.15 Gimnastika 8.45 Poročila 9.00 Versko predavanje 9.30 Prenos sv. maše 10.00 O elektriki 10.30 Pojem reklame 11.00 Sramel kvartet Plih 12.00 Čas, poročila, plošče 15.00 Mlekarске zadruge 15.30 Operetna ura: sodelujejo gđč. Zupan, g. Jelačin, orkester Triglav 16.30 Ljudska igra: Drzni plavač (St. Jakobski oder) 20.55 Slovenska moderna pesem v rokopisu, poje gđč. Verbičeva 20.45 Legende (Dvork), štiročlona na klavir 21.30 Salonski kvintet 22.00 Čas, poročila, salonski kvintet. — Ponedeljek: 18.30 Esperanto 19.00 Sbrohrvaščina 19.30 Zdravstvena ura 20.00 Prenos iz Zagreba (opera). — Torek, 14. febr.: 11.15 Šolska ura: Sneg in led ter njun vpliv na prirado, popoldne radiokvartet 18.30 Nemščina 19.00 Daifmatinska krajina 19.30 Junaki današnjega časa 20.00 Večer slovenske sodobne glasbe 21.00 Prenos iz kavarne Zvezda 22.15 Plošče. — Sreda, 15. febr.: 17.30 Otroški kotiček 18.00 Angleška glasba na ploščah 18.30 Plošče 19.00 Ruščina 19.30 Literarna ura 20.00 Ob 50-letnici smrti Rib. Wagnerja 22.15 Plošče.

Naznanila

n »Utopljenca« na odru Kat. prosv. društva v Sv. Jakobu ob Savi v nedeljo 12. februarja ob 3 popoldne. Vabljeni!

n Na Ovišah pri Podnartu bo v torek dne 14. evečana, na sv. Valentina dan, vsakoletni veliki cerkveni shod. Prva sv. maša bo ob 7 zjutraj. Ob 10 pridiga; nato druga sv. maša pred izpostavitvijo Najsvetejšim z dvema blagoslovoma; nazadnje pa darovanje. Castilci in častilke sv. Valentina, ne zamudite lepe priliko!

n Godbeno društvo v Domžalah uprizarj v nedeljo, 12. t. m. ob 15 v svojem domu komedijo: »Babilone«. Ker te dobro naštudirane komedije v tekoči sezoni ne bomo ponavljali, vabimo tudi okolišane, da si jo ogledajo.

Kat. prosv. društvo pri Sv. Anji v Slov. goricah priredi v nedeljo, 19. t. m. igro »Vodna«. Pridite in poslejte, kaj premorejo naši igralci in igralke. Ne bo vam žal. Vstopnina je nizka. — Odbor.

n V Jugoslovanski knjigarni prodajajo po 2 dinarja izvod preletih novih »Odgovorov pri Isvrotanskih hitanjah v velikonočnem času«. Toplo priporočamo!

PO DOMOVINI

»Snubačie.

(Ribno pri Bledu.)

Na Svečnico je priredilo Kat. proev. društvo veseligrs s petjem »Snubačie pod ročestvom domačega organista. Igravec in pevec so se dobro pripravili ter vse točke gladko izvajali. Občinstvo je dvoranu Gosliškega doma popolnoma napolnilo, česar v tem kritičnem času nismo pričakovali. Razlika miha.

»Vadec ne bo še konec.

(Vodice.)

Tudi nas oder se je odločil za to sijajno komedijo. V nedeljo, 12. febr., v vprizori v domu Kat. proev. društva, ki se temeljito pripravlja nanjo. Naš oder je sedaj vsaj izpopolnjen, ker je dobil bogato in dovršeno električno razsvetljavo po vzgledu večjih odrov. Zato pa v nedeljo, 12. febr., ob 3 popoldne vsi v dom! Tako boste dali najuinkovitejši odgovor tistim, ki jih naše predstave in naši plačniki tako bole.

Napredujemo.

(Loše.)

Dobili smo novo trafiko. Ima jo Kocijan Franc, po domače Koren. Mnogim kadilec je kar ustreženo. — Subzijači iz Ljubljane bodo postavili ličen poštinski dom. Stavba bo pretežno iz lesa. — Občinski odbor je v zadnji siji imenoval nov šolski odbor. Dela in skrbi bo dovolj. Sreča na holi ključ: Na pomoč! — Čujemo, da se je ustanovil moški pevski zbor. Upamo, da nas kmalu preseneti s kakim koncertom. — Tu se je pojavilo zanimanje za cerkveno ljudsko petje. Torej vidite, da — napredujemo.

Brez protivrškega časopisa.

(Preigraje pri Litiji.)

Zelo čster mraz, ki smo ga imeli zadnji teden v januarju, je prenehal in nastopilo je južno vreme. Solnce sije kot ob pravi pomladi. Vprašujemo se, kaj bo ob času spomladanskega dela na polju? Takrat bo pa najbrže vse zasneženo. Stari ljudje pravijo, da sedanje vreme ne obeta nič dobrega. Sicer bomo pa videli! — Kriza tudi pri nas močno trka na slednja vrata. Da je hudo pomanjkanje, se vidi lahko pri tem, da pri marsikateri hiši niti za kg soli ni denarja. Šim se bodo plačevali davki? Od kje vzeti denar za potrebno obleko itd.? Z skrbi jo gledamo v bodočnost. — Ob vsaj krizi, ki nas tare, pa moramo z veseljem priznati, da naši ljudje se pečajo na naše pesteno časopisje. Je pač malo-katera hiša, da ne bi imela vsaj »Domoljuba«. Z veseljem lahko zabeležimo, da v našo farno ne prihaja nobeden protivrški časopis. (Živijo! Op. uredništva...) Ako nam ga pa pošljejo, pa še verno, tam spada... Tam je mesto zemj. — Dramski odsek Prosvetnega društva pripravlja za predpust Medvedovo štiridejanko »Stari in mladi«. — Bomo šli gledat.

Prosveta.

(Dev. Mar. v Polju.)

Prosveta Poljske uprizori v nedeljo 12. t. m. ob 4 popoldne predstavo »Dve novice«. Igra je vzeta iz kmečkega življenja, polna smešnih prizorov. Vstopnina navadna. — V ponedeljek, dne 13. t. m. pa je v domu delavski prosvetni večer. Spored: predavanje, petje, burka »Rdeči nosovi«, domača gozba. Vabijo se člani, posebno še večški delavci, ker je predavanje njim namenjeno.

Dobrodelnost.

(Dev. Mar. v Polju.)

Tudi našo Vincencijsvo družbo je današnji tožki čas poklical v življenje. Komaj nekaj mesecev je od ustanovitve in že se lahko bešeči blagodejni vpliv in uspeh delovanja. V decembru l. l. so njeni člani in odborniki pobirali po fari denarne prispevke in živila. V splošnem je ljudstvo rado prispevalo po svojih močeh. Seveda ima vsaka dobra stvar tudi nasprotnika in našli se na premožne, ki nimajo odprtega srca za obožna in brezposelnega in marsikatero pikro je treba preelšati. Konferenca je z nabranimi darovi za božične praznike obdarovala 88 potrebnih z živili. Januarja pa je dobilo pomoč zopet 40 potrebnih. Da pa je zamogla te zadnje obdarovati, so z večjimi prispevki pripomogli Prosvetno društvo »Poljske s našim donosom igre 700 Din. Prvo ljublj. del. kons. društvo 500 Din v Elvirih ter Kolesarsko društvo »Zarjce v Vevčih 150 Din, kar Bog plačal! V zadnjih tednih si je konfe-

renca na splošno željo nabavila po svoji centrali v Ljubljani listke za prosjake po 25 par, 1 blok 20 listkov 5 Din. Dobro pri tem je tudi to, da se bo z vpeljavo listkov zmanjšalo število pomoči nepotrebnih prosjakov tujcev, kakor tudi zmanjšalo število tistih, ki so za nabrani denar pili po krčmah. Listke bo mogoče vnovčiti le v domači fari pri trgovcih in to le v živilih. Ni pa s tem rešeno, da treba odganjati tujce, ki prosijo jedi, nasprotno, jesti jim daje. Segajte pridno po listkih, ki se dbe v županščini in pri odbornikih. Potrebe so še vedno velike. Pomoči potrebni se dnevno in vedno v večjem številu oglašajo. Zima in brezposelnost še nista pri kraju. Dobrodelnost na vprašnje, kjer je potreba tam pomaga. Po ljubezni vas bomo spoznal, govori Bog. Pomnite farai, da so dobrotniki in podporstavlji Vincencijsve konference deležni obilo duhovnih milosti in se zanje daruje veliko sv. maš in molitev.

Kopalnice Vrajačka banja

Združitev občin.

(Litija.)

Po načrtu o združitvi občin je predvideno, da bi se v litijem srezu 26 občin ukinilo in združilo z drugimi tako, da bi bilo v vsem srezu le 15 občin in sicer: Dole, Izlake, Kresnice, Krka, Litija, Moravče, Poštnik, Stična, Smartno, St. Vid, Trebeljevo, Vače Vel. Gaber, Višnja gora, St. Jurij in St. Lovrenc-Dolem; upr. obč. Kolovrat, dav. obč. Ržiče in Semnik in 4 vsaj obč. Trojane—Izlake; upr. občina Velika vas in dav. obč. Senožeti-Kresnicam, vas Leše—Litiji; davč. obč. Tihobj—Moravčam; upr. obč. Draga, Gorenja vas, Hudo, Muljava in davč. obč. Stična in Motna — novi občini Stična; davč. obč. Jablanica in Južni vrh — Smartnu; upr. obč. Bukovica, Češnjica, Dob, Podboršt, Radobova vas, Vel. Peca, Tomenica — St. Vidu; upr. obč. Kandriše in davč. obč. Roviše—Vačam; upr. obč. Stepanja vas in Zagorica in davč. obč. Gradčice in Poljana — Vel. Gabru; upr. obč. Dedni dol, Kriška vas, Leskovec, Polica — Višnji gori; upr. obč. Kotredč in dav. obč. Loke in St. Lambert — Zagorju. Nospremenjene bi ostale dosedanje občine Krka, Poštnik in Trebeljevo. Za občini Leše in Žalna še ni gotov ali bi bili priključeni Višnji gori ali pa skupaj s Slivnico tvorili samostojno občino. Ker so bile tu pa tam z ozirom na zgornji načrt predlagane od občanov drugačne ureditve ozihr. združitve, je možno in verjetno, da predvideni načrt v celoti ne bo obveljal.

Trda grča.

(Peče pri Moravčah.)

Pri nas živi Franc Močnik, kateri bo 3. aprila letošar celih 91 let, žena njegova je pa samo osem let mlajša. Na sliki jo vidimo, kako sta oba še pri moči in žagata drva. Hišico si je Močnik postvil sam in to aredi hoste in gmajne in živet vsa čas v siromastvu in vestnem delu. Priden je pa tako, da je prekopal nerodovten svet okoli hiše, zasadil vrta, napravil drevesno in prodajal mlada drevecca. V

začetku letošnje zime se je močno prehladil, na polu iz mlina opešal in obležal v nočevju na prostem v dežju. Drugo popoldne so se sosode vsega trdega in nezavestnega. Pa se v toplem pri peči le odvil, da je prišel zopet k življenju in nato previden za smrt in smo že žali, mu bo za Božič vzon zapel. Pa ga je ni zvelo, pri življenju in bo najbrže še žagal drva s svoj staros. No, privoščimo obema, da dočakata v in še več.

Konec pravde.

(Vrhnika.)

Znana pravda delavcev in obratnih zapelj proti Parni opekarni in žagi g. Jelovška radi vsa delavstva, je bila dne 25. jan. 1933 odročena na 1. februarja 1933 končana s poravnavo. Pravda je eno leto in 9 mesecev. Podjetje sprejme vse svoje nazaj na delo, čim začne z obratom. Pobera plača sodnijske stroške in stroške od Delovne zbornice pooblaščenega pravnega zastopnika odškodnino obratnim zaupnikom in delavcem. Zahvaljujemo se tem polom Delavski zbornici za njeno pozornost in jamstvo, g. Antona Maričiča za njegovo osebno prizadevanje. Jugoslovanski

kovni zvezi za številno posredovanje. Zahvaljujemo se pa tudi zastopniku g. dr. Ivanu Stanovčiču, vetaliku v Ljubljani. — Deteval.

Kriza in še kaj.

(Vrhnika.)

Kakor drugod, je tudi Vrhnika v mrazu krize. Nekdaj zelo razvita industrija je v zadnji obratuje samo še Verbičeva tovarna usnja in nova parna žaga. Najbolj prizadet v tej krizi je lavec in z njim tudi kmet in mali obrtnik. Brezposelnih je občina zaposlela pred prazniki in pravljajem občinskih cest in jim tako dala vsaj prazničke košček kruha. Težka je skrb brezposelnih družin, ki so obeta nič dobrega. Zelo razširjeno, mnogih tudi nepotrebno tuje beračenje, se je z blok 25 par nekotiko omejilo. Trgovina z lesom je sli Kmet prodal les za sedanje nizko ceno le v obliki obutev družine, za davek itd. Zivina, katere je kdaj vrh lepe denarje, nima cene. Da jo vnovič si pomagajo z zakolom doma. Na ta način se vsaj več izkup, kakor pa če bi jo prodal marskaj. Vidimo, da se tudi kmetu, kateri je, kakor prsteber države in blagostanja, slabo godi. Edo mleko, ki ga oddaja v mlekarino, dobi še denar. Mraz s snegom nas je obiskal, burja tuli in snežne zamete po dolu in bregu v veselje snovjem in sankarjem. Ob nedeljah kar mrgoli v obliki hrih mladih. Vse dobro, želeli bi le, da bi tudi preje Bogu kar je božjega. — Na postop Prosvetnega društva nas je obiskal blivši vojar g. Franc Bonač. V predavanju nas je s posebnimi sklopičnimi slik v duhu popeljal v krsje, kjer se krvavci mnogi naši močje, v solčno Gorjanci Primerje. Udeležba je bila lepa. Društvena knjižnica v stari šoli nam v dolgih zinskih večerih za nalo odškodnino lepe knjige domačih in tujih pisateljev. Odprta je vsako nedeljo in praznik do 10 popoldne. — Čas za poravnavo naročnikov »Domoljuba« poteka. Ostanimo zvesti kljub težim časom! Razširjajmo po svojih močeh našega »Domoljuba« z geslom: V vsako hišo slovenski tožliki časopis!

Jeziki so jim zamrzili (Vače)

Tekajoča ljudska hišantnica in posojilnica blujala na Svečnice 25 letnico svojega obna. Obnavljali smo vase, ki so bili, ko je vlagatelj s polnim zaupanjem zbiral v bližini svoje prihranke, ker je vedel, da lahko vsak čas za potrebo dvigne, ko se je kmet za potrebo lahko obrnil na posojilca za primerno posojilo, preračunavali pa smo današnje razmere. Zadržega za denar na plati, v skripih vlagatelji, v skripih dolž. Ves svet se tolaži, da take razmere ne bo trajati dolgo in to je v tolažbo tudi nam, bi se to čimproje zgodilo! Šef zavoda g. Tit mlajši se je v lepih besedah spominjal uradnih članov načelnstva in nadzorstva, sedanje pa ni, da vsak v svojem delokrugu doprinese, da ta kriza srečno prebrudi. — Kako je druž. v Vačah? Vače so bile svoj čas precej ne in se je govorilo v mnogoterih jezikih, da je vse tiho, kakor bi bili valed zime vsem ki zamrzili.

Razne novice.

(Presejje pri Sp. Kosezih.)

Na našega kraja se malokdaj kdo kaj oglašil v »Domoljub«, zato pa »Domoljub« bolj pridno privsaka teden v našo, osem hiš broječo vas Preš. in sicer v 4 izvodih. (Zakaj ne v osemih, saj ste reserji vsi Slovenci. Op. ured.) Pa ne samo »Domoljub«, ampak tudi drugi katoliški časopisi bajajo k nam. — Nepričakovano, po kratki mučni zni je umrl Alojzij Cerar, p. d. Zaurov Lojze, strosi 25 let. Fant je bil mirnega in veselega aja, zelo priljubljen pri tovariših, ki so mu valili lep nagrobni venec. Fantje so mu pelli dve žalostinke. Dragi Lojze! Počivaj v božjem in v uživaj obilo plačilo gori nad zvezdami! Je naj pa tolaži Bog! — Na Vidmu pri Sp. Ko. je preminula Marija Prušnikar, najstarejša a v tej soseski, v 88. letu starosti. Okrog 10 let odšla po soseski kot »obitinska reva« ter se preživljala. — Naj v miru počiva!

Umrli je ml.

(Lipoglav.)

Na Velikem Lipoglavem, župnija Lipoglav, je nek, dne 27. jan. 1933 umrl g. Janez Zupančič, stnik in cerkveni ključar. Pokopali so ga na

domašem pokopališču ob obilni udeležbi ljudstva. Pet duhovnikov ga je sprejelo na njegovi zadnji poti. Pokojnik, ki je dosegel visoko starost 88 let, je bil mož stare korenine, globokoveren, odločen in zadržan. Od leta 1897. je bil ključar župne cerkve, nad 40 let je opravljal službo organista v domači župniji, 30 let je bil občinski odbornik v rojstni občini Dobrunje. Izmed desetih otrok je treh preskrbel višjo izobrazbo; eden je sveten duhovnik, drugi je redovnik družbe Jezusove, tretji je vsehučitelj in v Zagrebu. Počivaj v božjem miru!

In zopet »Vodac«.

(St. Gregor.)

Prosvetno društvo je uprizorilo v nedeljo, 29. p. m. Vombbergerjevo komedijo »Vodac«. Igralci so po večini dobro rešili svoje vloge. Smeha in zabave je bilo dovolj. Da bo ustrezno vsem, se igra v nedeljo, 12. t. m. popoldne ponovi. Ne zamudite te lepe prilike in si ogledajte to velenozanimivo in za sedanjí čas primereno igro. — Imamo tudi novega organista. Sirkben je za cerkev in tudi v glasbi zelo napreden. Želimo mu obilo uspeha, sreče in zadovoljnosti.

Razne novice.

(St. Vid pri Stični.)

Dasiravno je huda denarna stiska, vendar so v preteklem letu marsikje popravljali svoja gospodarska posloja. Eden je še zelo dal narediti nov hlev, ki je stal brez lesa in kamenja 75 juritev. Tudi pri dveh podružničnih cerkvah: v Iliravstem dolu in na Rdečem Kahu so prenovili oltar. Delo je izvršil prav dobro znani mojster g. Miloš Hlohajec iz Celja. Na Muljavi, kjer imajo od septembra lanskega leta lastnega duhovnika, tudi vedno kaj novega napravijo. V tem letu bodo napravili obhajilno mizo in prižnico. Stara gotična prižnica je zidana, pa stoji preveč v ozadju, kar je zelo neprilčno. Dasi je cerkev na Muljavi prostorna, vendar je vsako nedeljo polna. Dokaz, kako potreben je bil duhovnik na Muljavi.

Drobiz

(Prečna)

Smrti pobira stare in mlade v naših krajih. V Bršljunu je umrl Drenik Jože, po domače »Cefidelo«, ki je bil že na užiku. Znan je bil kot dober gostilničar in podjeten mož. Bolezen je zelo potrpeljivo prenašal. — V Dol. Straži se je preselil na oni svet Janez Struša; marsi-

Bell teden!

samo do nedelje dne 12. t. m.

Oglejte si razstavo v trgovini. Cene so vidne. — Nihče Vas ne bo vprašal, ali kaj kupite ali ne.

Za sedanji hladni čas

Vas ogreje »Mein« čaj zastoj pri nas.

Trgovska hiša

ANT. KRISPER

Mestni trg 26 Stritarjeva ul. 1-3 Ljubljana

komu je naredil posodo za vino. — Logarju v Dol. Straži je triletna hčerka umrla. Ona je vesela, če tudi so starši žalostni. — Zenimo se po malem. »Očetje se vršijo pa kakor kriza dopušča. — Izobraževalno društvo je vprizorilo igro »Vodac« prav dobro. Da je bilo prijetnejše, so pevec in pevke zapeli še par narodnih pemi. — Da bo materinski dan za naše matere čim lepši, se šolska in društvena mladina vadita primernih stvari. — Branilnica in posojilnica posluje dosti dobro. Nove vloge se sprejemajo in izplačujejo v vsaki višini. Stare vloge pa v kolikor so plačane obrasti in kolikor je vrnjenih posojil.

Smrtna kosa

(Šnhor)

Dne 25. januarja je umrla Ana Željko iz Gor. Suhorja. Stara je bila 77 let. Zapušča 83 letnega soproga, s katerim je živel v lepi krščanski edinstvi in ljubezni skozi 56 let. Zapušča tudi tukaj enega sina in hčer, v Jolietu v Ameriki pa dva sina in dve hčeri ter mnogo vnukov. Bila je blaga, pobožna žena, skrbna gospodinja in dobra mati svojim otrokom, ki so že vsi preskrbljeni. Naj v miru počiva. — Dne 29. januarja je odšla v večnost Marijeta Zlogar iz Bučinje vasi, vdova, stara 65 let. Zapušča edinega sina, ki je že nad 20 let v Ameriki. Njemu je zapuščila svoje posestvo. Tudi njen mož je prišel

RAZNO

je se proizvaja najpiva. Po statističnih atkih lmeljarskega štva v Nürnbergu zvajajo pivo na svenaslednje države: ečija (48 in pol millijonov hl), Anglija (33,77 ionov hl), Amerika milijonov hl), Fran- (18 milijonov hl), rija (15 milijonov hl) ečkoslovaška (11,6 jona hl). Manj ne- 5 milijonov hl na roizvajajo Rusija, rija, Poljska, Irška, ska, Švedska in svi- V Paragvaja, San adorju na Costarici v Hondurasu proiz- o letno komaj po set tisoč hektolitrov . Se manjša je pro- ajaja Jamaice, kjer napravijo komaj 4 5 hl.

rjaške električne lo- otive v Evropi. Na eniti gorski želez- ez prelaz Sv. Gott- d v Avstriji so dali v obrat nove elek- ne lokomotive, ki so rečje v Evropi. Gott- dska železnica je po- o znamenita po svo- rznih izpeljavi, za- h in predorih ter po en zelo ostrem vz-

† Jerneja Andrejke Mladostni spomini

Od naših profesorjev mi je ostal v spominu dobrohotni, a malo odločni ravnatelj Smole a svojo že osi- velo kratko brado in svojimi velikimi očali. Vedno je nekaj momljal in godrnjal, naj ga je srečal dijak ali profesor, a bil je srčno dober človek, ki je marsikateremu učenou pri zastavnih izpitih s svojim glasom rešil nadaljnjo pot študija in življenja.

Izvrsten vzgojitelj, globoko naobrazen in širokega obzorja mož je bil naš razrednik Solar, ki je živil naše neomejeno spoštovanje in ljubezen. Po rodu iz Krop je prišel na ljubljansko gimnazijo iz Gorice. Čeprav duhovnik, se je nosil civilno; pustil si je rasti zalisce, ki so dali njegovemu duhovitemu obrazu posebno značilno potezo. Poučeval je slovenščino in latinščino. Mene je imel prav posebno rad in me je rad klical: »Bartolomeus!« Poleznejše je postal deželni šolski nadzornik za osnovne šole na Kranjskem. Ko pa se je vladni kurz zopet obrnil zoper Slovence, je odšel kot deželni šolski nadzornik v Zader.

Globoko omikan in znanstveno delaven je bil tudi naš katehet, profesor dr. Marina, ki sem ga zelo spoštoval. Doživel sem še veselje, da je poučeval tudi še mojega sina Rudolfa v isti gimnaziji v letih 1890—1892.

Uglajen človek svetovnih nazorov in izredno elegantnega nosopa, pri tem pa prav dober strokovnjak in učitelj je bil naš profesor geografije, Leopold vitez Gariboldi. Pri katerem sem bil vedno eden izmed prvih. Geografija me je sploh mikala vse življenje.

Pravi original pa je bil naš učitelj matematike, Kon- šek, doma iz Trojan. Mož je bil srednje postave, okrogle glave, bolj zavaljen. Pedagog ta mož ni bil, a tudi v stroki ni bil vedno posebno podkovan. Dogodilo se pa je, da so njegove misli švignile daleč proč od šolskih klopri in stvari in da je učenca pred katedrom iznenada poprašal takole: »Sage du mir oder sagen Sie mir — al' ete že klat?« ali pa: »Sagen Sie mir — ali maste doma kaj špeha?« Če ga je učenec preveč začudeno pogledal, pa se je odrezal: »Na ja, ker imaš tako mastne čevlje!«

Znano je bilo po celi Ljubljani, da je imel kolone in sploh vse proizvode slavnih kranjskih ščetincev zelo rad.

Če je bil slabe volje, klasti proti koncu semestra, je prihrumel na kateder ter kričal: »Zwei müssen fallen!« (Dva morata pasti!) ter si izbral potem svoj žrtvi. V tem je bil podoben svojemu kolegu profesorju Wurnerju, ki ga pa na našo srečo nismo imeli v razredu.

Wurner je bil strah in trepet svojih učencev. Svoje snovi ni znal podajati in razkladati razumljivo, zato pa je tem rajši učenec lovil in se pri tem posluževal neobičajnih metod.

Stopi na pr. nekoga dne v šolsko sobo, se postavi na kateder ter zakliče: »Danes je drugega aprila, torej drugega četrtega; druga in četrta klop ven!« ali »Danes je tretji maj, tretjega petega; vsak tretji iz prvih petih klopri ven!« itd. — Posledice takega izpraševanja so bile prav žalostne: nekateri so stali vedno zunaj, drugi pa skozi cel semester nikoli. Ko mu je na konec leta tekla vodn v grlo, je zaklical: »Vsi, ki še niste bili vprašani, ven!« Pri tem brzoglavem izpraševanju je marsikomu izpodletelo.

Če gledam danes nazaj na te čase, se mi zdi, da so bili nedvomno veliki uspehi, ki jih je imela tedanja gimnazija, mnogo bolj posledica neznanse pridonosi in izredne nadarjenosti njenih študentov, ki so skoraj vsi

svoj čas domov in umri. Torej se je revica ves čas sama ukvarjala z delom na gruntu. Bog ji daj večni mir!

Bodočnost late stiska za neveste.

(Murna peč.)

Odprti nam je treba kroniko naše fare in prav na prvi strani razlaga zgodovinar, da se Murna peč izvaja iz »medena peč(ina)«, čeh, da ima skalovje ondi barvo medu. V neobčini se imenuje tako tudi Hönigstein. Radovedni ste, čemu to razlagam. Le potrpite! Ljudstvo tare skrb, ko ne bo došli pšenitnih in ajdovih zrn in siame, kriza se ogljaka povsod. Samo krize za radovedna ušesa ob nedeljah ni, saj je kakor lansko leto tako tudi letos še lepa vrsta parov oklicanih. Zato bi rekli, naj kar ostane ono staro ime za našo faro z dostavkom: Medna peč — za ženske in neveste. Da bi le vsi mladi gospodjarji sprejeli na svoj dom pridne, verne in skrbne gospodinjice, pa bo naša fara dobila dobre in odlične gospodarje. Na novih domah naj vas spremlja božje blagoslov, ko ste v hudih tasih pričeli, pa boste dopolnili svoja leta v boljših. — Še nekaj! V prihodnje se bo morda pokazala stiska za neveste, ker je bilo 1923 rojenih 69 dečkov in 42 deklic, skupno 111. Oklice smo našli 40, porok v fari 27. Pred božjega Sodnika jih je moralo stopiti 67.

»Voda: bodo predstavljali

(Sv. Lovrenc na Poh.)

Voda, voda božji dar... tako poje zaključna pesem igre »Vodac, ki jo vprizori kmetско bralno društvo na predpustno nedeljo, 19. februarja ob 3 popoldne v društvenem domu. Igra je čisto posebne vrste, zelo živahna in polna vselega razpoloženja ter vsebuje tudi petje. Ker je igra še nova in na Pohorju ne igramo, bo gotovo zanimala vsakogar, da si jo bo ogledal.

To in ono.

(Bela krajina.)

Novi kaplan pridejo v Belo krajino. Ze tri leta se prizadevajo podzemeljski gospod Andrej, da bi vodili svoje vernike po božjih potih. Še enega gospoda mi bodo morali dati, sicer bo delo preveč trpelo, tako so vseh omenili neumorni gospod Andrej, ki so tri leta delali za dva. Saj jih nikdar ni bilo dobiti doma. Sedaj v Gradcu v šoli, sedaj v Gribljah, sedaj v domači šoli ali na obhajilu, ki koli vedno čez glavo zaposleni. Sedaj pa zvemo, da

pride v Podzemelj kaplan, da bo župnika razbremenil G. Anton Smolčič, novi kaplan, je sedaj dosluhili pri vokalih in nastopa na svojem prvem mestu. Tudi Metlika dobi po treh letih novega kaplana. Veliko sta bila dva, odkar svet pomni, tako trdi narod, in sta seveda imela tudi oba dovolj dela. Sedaj pa se je le ponovno dogodilo, da je mesto enega kaplana čakalo prazno, ker ni bilo kje vzeti enega kaplana. Sedaj dobi tudi Metlika še enega duhovnika, v Metliko pride g. Koman Boris, doma iz Radovljice in je to njegovo prvo mesto. Tudi Semič dobi novega kaplana, ker so kar štiri kole zunaj in doma petrazredna, treba ga bi bilo za cerkev in društvo, ker dva duhovnika pri vsej prihodnosti in v nemi ne moreta vsega opraviti. Toda, kaj pomaga, če duhovnikov ni, da bi jih škofija poslala.

Kaj bo z radovsko občino. Visoko gori nad Metliko kraljuje Radovica. Lep razgled imajo Radovci po vsej Beli krajini in dobro vince jim raste v njihovih gorah. Zato pa so se navadili, imajo že dolgo svojo župnijo in svojo občino, — da so sami svoji. To je sicer lepa lastnost in pohvalna, toda sedaj pa utegne Radovcem prinesiti celo škodo. Pravijo, da bi radi svojo lastno občino. V Metliko, ozirvoma z metliško slovensko okolico ne marajo ene občine, samih pa je premalo. Zato imajo v načrtu, da bi se združila z njohovo občino katastrska občina Kač z Brastjevic in dve žumberski vasi, ki sta sedaj v savski banovini. Slamna vs se bo od Radovice tako odcepila in se priključila raje k metliški okolici, kjer ima že župnijo in šolo. Radovci pa bodo seveda imeli to, kar si bodo izbrali. Morda ne mislijo vsi po tu navedenem načrtu. Vsekakor pa je gotovo, da niso predlagatelji tega vsestransko premislili. Sedaj je še čas, da preudarijo, komu bo to v korist in komu v škodo.

Zima se posavlja. Le še po dragah se skrivna sneg, drugo ga je že pobralo. Povsod diha pomlad. Še malo prezgodnja bo najbrže. Pregovor pravi, da pride jazbec na snevnično vreme pogledat, pa če najde toplo, gre nazaj in se še bolj globoko zakopje. Verjetno, da se zima še povrne.

Občni zbor vinarke zadruga v Metliki. Ta zadruga zadobiva čimdalje večji pomen. Ne le člani, ampak tudi ostala kmetstvo to uvidevajo, kar se je pokazalo tudi na občnem zboru in kar se morda še bolj občino kaže po občnem zboru, ko se vsi, da se nekateri kar preveč zanimajo za to, če je

občni zbor pravilno potoke! No, pa ta stvar je kar v redu, ker voditelji našega kmetstvenega vseh formalnosti že vajeni. V občini se v nekaterih spremembah, kakor to marajo preveč aktivne kaj tega prinesli. V načelstvo so prišli novi člani: Sodec iz Rudovč, Oberman iz vasi in Jakličev iz Grabovca, ki bodo gotovo pose veliko razumevanja in vnemo za napredek. V nadzorstvo pa je bil izvoljen Martin Huga. Božakova, banški svetnik, od katerega mislimo, da bo za merodajnem mestu zastavil svoje mesto v korist zadruga. Načelnik je ostal še vedno dosedanj načelnik Anton Bajuk iz Družice. S svojim dosedanjim delom pridobil za prvo za prihodnja tri leta čeno dejstvo, da se na zboru posebno poudarjalo: da so mnogi kmeti zadnji trgatvi slabo izkazali, ker niso razumeli drugi svojega grozja. Celu v odboru so bili. Proti tem je imel občni zbor jako ostre besede upamo, da se bo ta nerodnost v prihodnje opom. Je sicer razumljivo, da je staremu vinogradniku, težko, če pride po trgatvi v svojo zidanco, pa v tam sodi prazni, katere je leto za letom napole sladkim vinom, da se mu je arce smejala, ko je sode da sode pokušal to dobro kapljico; sedaj pa mu bodo sodi prazni, a vino njegovo, iz njegove grozja tam daleč nekje pod ključem. Toda, temu se bodo morali vinogradniki privaditi, le zadruga se donese pravo korist. Kadar bo vsak družnik prišel do tega, da mu bo zadruga korist, kar mu je sedaj njegova zidanka, t-daj bo zno zavedano utriena, tedaj bodo tudi zadrunkni le sed avolega truda. Sicer pa je bilanca pokušati te žase prvo ugodne račune. Slavo vino je poln par litrov. Novega alcer res ni toliko v zalogi, drži vsa posoda v kleti, toda 250 hl je že tudi žina, ki nekaj pomeni. Tudi lahko upamo, da bo v prihodnjem letu napravili spet korak napri, temu pa nam pomaga vsa zadruga misleča družno čuteča slovenska javnost.

Težko slovo

(Kapele pri Brežicah)

Pred dobrimi 12 leti je bil dodeljen takšnji župniki čast. g. župnik Leopold Kalc, ki je pa sedaj premeščen na župnijo Sv. pri Grobelnem. Že v začetku njegovega bivanja med nami smo v njem spoznali ne samo brega dušnega pastirja, temveč izvrstnega tovarca na gospodarskem, vzgojnem in ob-

prihajali z dežele; ni pa te uspehe toliko prištevati njenim profesorjem, ako izvzamem one res odlične može, ki sem jih v začetku omenil.

Kako sem postal vojak.

Velika noč 1870. leta zame ni bila posebno razveseljujoča. Ko sem prišel na počitnice domov, me je že čakala pošilnica za nabor za dan 5. maja 1870 v Kamniku. Radi tega poziva si nisem dal kratiti najlepših praznikov v letu, obhajal sem jih še precej dobro.

Prišel pa je kmalu 5. maj, dan nabora. Oče me je spremljal v Kamnik. Enajsta ura tega dne dopoldne je odločila moje usode. Naborna komisija me je potrdila v vojak, ter me uvrstila k 17. pešpolku. Zgodilo se je, češar nismo nikdar pričakovali, niti jaz sam, še manj pa moja mati, ki je srčno želela, da bi pel novo mašo pri oltarju sv. Katarine na Rovih.

Z menoj vred so bili tisti dan in tisto uro potrjeni tudi ti-le znanci: Janez Vavpetič (Pirčev iz Rov) k 17. pešpolku, Janez Burja iz Gradišča pri Lukovici (poznejši orožnik in domobranski evidenčni oficijal v Postojni) in Dragotin Janežič (moj součenev v Kamniku) iz Spodnjih Domžal, oba k 5. dragonskemu polku.

Fante, ki so bili potrjeni, so zapri v posebno sobo, kjer so čakali na skupno prisego, ki se je vršila vsak dan po končanem naboru. Na očetovo prošnjo in mojo obljubo, da se vrnem ob določenem času, mi je predsednik komisije dovolil, da sem šel v mesto. Nikoli, niti prej niti pozneje, nisem kadil viržinke, a ta dan sem jo za izjemo kadil. Rekli so mi namreč stari vojaki, da mora vsak, kdor je bil potrjen, kaditi ta dan viržinko, ako hoče biti »fejst fant in vojak«. Pa tudi v gostilno je pešal moj oče mene in Pirčevega Janeza, da bi nama vživo pregnalo žalost nad nesrečo, ki naju je zadela na naboru. Viržinka in vino pa mi nista dobro storila, ker

jih nisem bil vajen, a vrnil sem se pravočasno k prisegi, ki se je vršila skupno ob 4 popoldne. Prisegel sem prvič, zato nisem dobro vedel, kateri prsti morajo biti zapri, kateri odprti. Opozoril me je orožnik, da ne delam prav, rekoč: »Student, vi kažete figo, ne pa prvih treh prstov!«

Po prisegi je vsak potrjenec prejel bel listič v znak, da je »fejst fant, ki ga je cesar vzel.«

S takim listkom za klobukom smo prišli že precej pozno zvečer na Rova v gostilno k Pircu, v rojstno hišo z menoj potrjenega Janeza Vavpetiča. Zasedli smo prostore v posebni sobi. Druščino nam je delala gostilničarka Agata Vavpetič in njena pomočnica, Metka Vavpetič, ki je bila ta večer posebno dobre volje in posebno prijazna; kakaj bi pa tudi ne bila, saj je imela vendar samo izbrane fante okoli sebe! To je bila tista zala Metka, ki je sedela že kot mlada deklica in edina rožica med nami fanti v privatni šoli pri Pircu. Metka Pirčeva se je poročila pozneje, ko so se bili »fejst fantje že razkropili po svetu, z nekim trgovcem v Črnem grabnu. Baje je pri porodu žrtvovala svoje mlado življenje.

Z očetom sva prišla domov pozno ponoči, ko so že vsi spali, ter sva se podala tiho k počitku. Po dogodkih, ki so sledili, sem dobro spal in se zbudil šele, ko je solnce stalo že visoko na nebu. Živo so mi stopili dogodki prejšnjega dne pred oči šele, ko je mati zjutraj stala pred menoj in me jokaje vprašala: »Jernej, ali si res potrjen?« To vprašanje jokajoče matere me je tako zbolelo, kakor da me je kdo zabodel v srce. Zdaj sem šele spoznal nesrečo v celem obsegu in začel plakati z mamicno vred. Tri dni je trajalo, preden sva se toliko pomirila, da sva se mogla posvetovati, kako bi se dala ta nesreča popraviti. Zaenkrat smo sklenili, da nadaljujem svoje študije. Odšel sem torej zopet v Ljubljano, da končam začeti razred.

Moji součenci so me sprejeli različno. Eni so mi

ponu. Proga je bila pred del časom etrificirana. Ker je met vedno narasla, je nprava odločila postaviti v promet velikanske enotne komotive, ki napri 750 tonskim tovaru tudi na največjem ponu do 30 km na. Največja brzina teh jakih lokomotiv do 100 km na uro.

Se vedno upa. — Le se pišete? — Ne! Civavnik. — Koliko stara? — 66 let. — omožena? — Še ne.

Velikanska moč želk. Oeromna moč v žuželkah, ki se zde na prvi pogled ko mašine in npr. Ko bi bile nekatere želke sto. dve ali tri krat večje nego so s svojo neizmerno čjo uničile vse, kar se jim postavilo na Ubraniti bi se jih mogla nobena živ. ben človek in npr. stvar, ki bi jo npr. vila človeška roka. vadno si mislimo, je majhno, morski di žibko. Toda ko bi človek tak orjaki je neka vrsta oržkih kubičic, ki do 400krat tako daleč so dolge, bi lahko

nam polju. Zasluge, ki si jih je čast. g. župnik pridobil ne samo pri nas, ampak tudi v bližini in daljnji okolici, se ne dajo na kratko povedati. Zato ni čudno, da se je pri slovesu martero oko orosilo.

Med brati v tujini

Tujina mu ni vzela zavesti,
(Francija.)

Pretekli mesec je zopet dala tujina počivatiče našim izseljencem Ancimeru Alojziju iz Rari Krškem. Rad bi še kedaj obiskal svojo ljubo lepo domovino, pa mu ni bilo dano. Zadnjič jo je videl leta 1925. Zdaj mu je željo prekripljučnica, ki ga je po 21 letnem trdem delu v tujini železnem rudniku preselila v boljša biva. Pokojni je bil eden listih, ki mu kljub dolnemu bivanju tujina ni vzela zavesti, da je sin naše naroda in član katoliške cerkve. Rad se spominja naše katoliške časopise. Zadnja štiri se bil tudi raznašalec »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« za Slovence v Algrangeu.

Občni zbor.

(Nieuwenhagen v Holandiji.)

Dne 15. jan. se je vršil pri nas letni občni zbor zmožnosti g. Draga Oberžana in zveznega predstavnika g. Alojzija Kronovška. Odbor je ostal stari. Željo tovariša Antona Mlakarja je tega v odzamenjal tovariš Janez Koblišek.

Pozdravi.

(Amerika.)

Prejete pozdrave vsem sorodnikom in prijateljem v rojnu in Trebnjem pošilja Valentin Ambros, Broadway st. Joliet.

JAVNA ZAHVALA KMETOVALCA.

Podpisani sem zavaroval pred nedavnim časom kobilo pri »Splošnem vzajemnem podpornem združenem društvu«, registriranju zadrugi z omejeno zavezo v Mariboru, Rotovski trg 8/I. Vredno odvidene nesreče mi je žival pred potekom dobe poginila. — Imenovana človekoljubna zadruga pa je v upoštevanju mojega težkega gospodarskega položaja izplačala nepričakovano izdatno oro, valed česar smatram za svojo dolžnost, zadrugo vsem kmetom najtopleje priporočam.

Jakob Ratej, posestnik,

Dražica ves 30, P. Loče pri Poljčanah.

Pošiljite naročnino!

an dolge korake in
lica o škornjih,
terimi z enim kom
napravino sem
ku dolgo pot, bi
ala gola, resnica. —
lja ima tako moč,
eljusti, da ž njimi
na tovore, ki so
od nje, in tako
ki jo moramo v
eri z velikostjo i
ovati res orjaško,
o tudi razne druge
e mrcesa. Če bi n.
čebela imela veli-
kounja, bi lahko
la 50 krat več nego
i. Mali grobar vleče
netno svojo težo in
i hrošč je 21krat
nejši od konja. —
re žaželke bi pre-
le s svojo nezmer-
njo vsa živa bitja,
bi bile tako velike
o naše domače ži-
nja čeljusti, se-
u žela bi bila stra-
nilno orožje, ka-
ga svet se ni vi-

nske slovijo, da so
zgovorne lakor mo-
vendar tudi nekateri
ne zaostajajo za

Zgodba o rdečih rožah

Ob poti stoji Križ; na njem visi Odrašenik s široko razpetimi rokami in poveša svojo s trnjem ovenčano glavo globoko na prsi. Spodaj je na Križu pritrjena tabla z napisom: »Ali greš tudi ti mrzel mimo?« Spredaj stoji klečalnik. Veliko jih je, ki bite mimo brez čustva, ne da bi se vsaj za hip ozrli na trpečega Zveličarja. Nekateri se rahlo dotaknejo klobuka ali pa se prav površno pokrižajo. Pridejo pa tudi taki, ki pokleknejo za par trenutkov pred vs. razpelo ali vsaj z vročim zdihljajem Gospoda pobožno pozdravijo. Včasih se ustavi tam dober otrok, pobožna mladenka ali stara ženica, ki ozaljša križ s cveticami.

Danes zjutraj je hitela tu mimo deklica, tako čista in lepa kot mlado jutro samo. Imela je v roki šopek krvavordečih rož. Pred Križem je pokleknila ter prisrčno pozdravila Gospoda. Ko pa je vstala je rekla: »Dobri Odrašenik, vzemi, vzemi te rože za jutranji pozdrav! Naj dehte ob tvojih svetih nogah.« Vzela je tri najlepše rože in jih pritrčila na prebode Jezusove noge. Še enkrat se je ozrla z ljubeznipolnim očesom na Odrašenika in je odbrzela. — In rože s svežo roso preprežene, so žarele in dehtele kot prijetno kadilo v slavo Stvarnikovo.

Pa prisijalo je vroče sonce in rože so trudne pobesile svoje lepe glavice. Križu se približa mladenič, popotnik — brat, ki mu je cesta sestra, raztrgan in ubog. Temen in nemiren je njegov pogled, torej človek, ki ga nihče rad na samotni ne sreča! — In vendar ni to zloben mladenič, le lačen je in zanamarjen. Pa je otrok dobrih ljudi. Doma ima očeta, ki stoji v lastni delavnici s šestimi pomočniki. On, edini sin pa je šel od doma radi trme in ošabnosti. Oče je z njim pretrd. Tako je mladenič sam med seboj prevdarjal — zavrela mu je vroča kri in šel je v široki svet. Toda sreča ni šla z njim. Valovi zapeljivega življenja so ga prometavali na vse strani, dokler ga niso vrgli na trdo cesto, kjer ga je pričakovala prijateljica — beda. Kikor

izgubljen sin, se je že davno kesal. O, kako rad bi se vrnil domov!

Doma žaluje za izgubljenim sinom oče in mati. Globoko sklonjen, ves siv in mrk je zaklenil oče svojo žalost vase. Ze vidi, kako pada ponosno njegovo premoženje v tuje roke. In mati? Njene krvave oči kriče o no-tranji boli. O, mati bi mu odpustila vse, kar je zagrešil v svoji mladostni lahkomiselnosti. Mati odpusti vedno. Pa tudi oče bi ne zavrgel edinega, skesanega sina.

Ali naj grem domov? Kolikokrat se je mladenič tako vprašal z velikim hrepenenjem v svojem srcu. Toda odgovor je bil vedno isti: Ne! Sram me je. Kaj bi pa rekli domači. Ne! Nikdar! Prej se vendar moram dostojno obleči. V mestu si poiščem dela — — — Delo! O kolikokrat je to že poskušal dobiti, toda povsod so ga nezaupno odslovili. Sicer pa ni to prav nič čudnega, zakaj njegov nemirni, temni pogled je vzbujal le nezaupanje.

Dva dni že ni nič toplega zavžil. Komaj se še pregiba od slabosti. Naenkrat se mu stemaj pred očmi. Opočete se proti Križu. Glej, tam je prostor, kjer se odpočijem. Boječe in le za hip pogleda visokega Kristusa, sede na klečalnik, s hrbtom pa se nasloni na Križ. Ves izmučen zapre oči in čaka, da mine omotica. O kako bedno je vendar to moje življenje! V vročini in mrazu, dežju in snegu se klatim ves sestradan po cesti, kakor obstreljena zver. Ali ne bi bilo bolje, da napravim vsemu temu konec — tam na onile lipi? — Kdo bi za mano žaloval? Nihče! — Nihče? — O pač — mati bi si izjokala oči in oče bi utrujen zdrknil v grob. Kako sem mogel vendar tako globoko pastil!

Pred dušo mu zaraja njegova nedolžna otroška doba. To je angel, so govorili ljudje, ko so ga videli vsako jutro streči pri sveti maši. In prvo sveto obhajilo! Moj Bog, kaj bi vendar rekel moj stari g. župnik, če bi videl svojega dobrega nekdanjega gorečega prvoobhajanca v tej strašni urli? Vse je minilo, vse ugasnilo — sreča najlepšega dneva

da padam vedno globlje, tako globoko, kakor je bila visoka stara hruška.

Leta 1870 so se pričele šole pozneje nego druga leta. Učenci so prihajali skoro ob istem času v šolo, kakor novinci v vojašnico. Kako hudo mi je bilo pri srcu, ko sem videl moje bivše součence hiteti v gimnazijo, jaz pa sem moral v vojašnico, to razume le oni, ki ve, da sem bil vdan z dušo in telesom latinskim šolan in sem mislil, da vodi pot do prave sreče edino skozi gimnazijo.

Dne 30. septembra 1870 so mi moja nepozabna mati navezali culico, večinoma z jestvinami. Oče, mati, bratje, sestre in drugi domači so mi podali roko v slovo in odšel sem brez nadaljnega spremitva peš v Ljubljano. Na lezu pri Goležu sem se še enkrat ozrl proti rojstni hiši. Tu zagledam mojo dobro mamico, ki me spremlja z očmi in si briše s predpasnikom solze. Nisem ji hotel greniti še dalje slovo, ubral sem jo hitrih nog skozi domači, potem pa skozi dobski gozd proti veliki cesti. V pol ure sem bil pri Starbku (starem biku) na cesti, od koder sem nadaljeval pot teč Dob in Domžale do Ljubljane. Tu sem prenočil pri Vajdetovih na Sv. Petra cesti 17 (zdaj 30), kjer sem stanoval zadnja šolska leta.

Prvega oktobra 1870 ob 8 zjutraj je bila ponovna preiskava novincev. Preiskal nas je polkovnik zdravnik Emil Bock, s čigar sinom sva se na gimnaziji skup odšla in ki mi je bil naklonjen. Upal sem, da me bo ta zdravnik za vedno zvrget, a žal, upal sem zaman: Bil sem pač preveč lajst in zdrav gorenjski fant, kakršen je bil nekoč moj oče. Ko so ga potrdili k kirazirjem.

čestitali, drugi me pomilovali. Tudi razrednik, profesor Šolar, ki me je imel rad in je opazil, da nisem nič kaj vesel novega stanu, me je tolažil, da naj nikar ne žalujem, saj pri vojakih še lahko postanem general, kakršen je bil rajni Radecki in vrsta drugih. Tudi moj stric, takrat še upokojevi vladni svetnik France Andrička v Trstu, me je tolažil: češ, nit načrta za boljše prihodnost je pretirana, treba je pa zopet zvezati in po drugi črti nadaljevati pot do srečne bodočnosti. Razrednikove in stričeve tolažbe so me za trenutek sicer malo pomirile, ko pa sem bil po šoli sam v svoji sobi, se me je polastila, taka žalost, da sem se takoj zjokal in se nisem mogel učiti; odšel sem zapel domov iskati tolažila ter ostal tam osem dni. Vsa ta razburjenja so neugodno vplivala na učenje in napredovanje v šoli. Dovedil sem zato III. gimnazijski razred z manj odličnim uspehom, kakor druga leta.

Tista leta so se vršili nabori na spomlad, potrjene pa so klicali v vojaško službo na dan 1. oktobra. Tako sem ostal tudi jaz po končani šoli še tri mesece doma v nadi, da bom pri ponovni preiskavi meseca oktobra spoznan za nesposobnega.

Na spodnji čestni strani Hudmurove hiše v Dolenjah, tik pri vchodu v vežo, je stala starodavna, visoka hruška vodenica. Dne 23. septembra 1870 sem stal vrh hruške in obiral zrele vodenice, kar me pokliče brat, naj grem dol, župan da je poslal listek. Uganil sem takoj, da ne bo nič dobrega, zato sem se počasi in previdno spuščal od voje do veje. Na pozivnem listku je stalo, da mi je začetni vojaško službo že 1. oktobra. Zdelo se mi je tedaj,

v življenju, sveti sklepi, velika prisega — —
»Moje zlato detinstvo! Moja nedolžna mladost! Moja sveta pomlad!« je stokal nesrečni mladenič, krčevito sklepal roke in pritiskal čelo na Križ. Poptetana je nedolžnost, vse pomladne cvetice so zvenele, belo svatovsko oblačilo je omadeževano. In on sam se je pogreznil v najglobokejši prepad. Izgubljeni Pogubljeni! —

Tedaj pa se zdrzne. Nekaj mehkega in hladnega drsne preko njegovega vročega čela in mu pade na roke. Prestrašen pogleda. — Kri? Kri! — — Zares rdeče krvave kaplje. Zopet. Ves zmeden se ozre kvišku in zagleda krvavordeče rože na Jezusovih nogah. Sonce je vzelo tem cvetkam moč, pa so se vsule in njih listi so padli kot krvave kaplje na mladeničevo čelo in na njegove roke. Zazdela se mu je, kot da teče kri iz prebodene nog Njega, ki je hodil v življenju z ranjenimi nogami preko trnja in bodečega pesla.

»Oh očisti me, Gospod, s svojo krvjo!« Ali ni tako molil dan za dnem pri sv. maši? Jezusova kri! Da, Jezusova kri ga more očistiti, Jezusova kri ga more zopet ozdraviti. »In naj so tvoji grehi rdeči kot škriat, bodo beli kot sneg.«

Dvignil se je ter pokleknil pred Križanega. Zadnji rožni listi so se vsuli izpod Gospodovih nog in obležali na mladeničevih skle-sjenih rokah. Ali ni to znamenje od zgoraj? Ali je mogoče? Ali ne čuje čisto razločno mehki glas s Križa? »Pogum, sin moj! Tudi zate je tekla moja kri. Tvoja beda tvoje uboštvo, tvoj grenki kes, tvoje hrepenenje po domači hiši — ali nisi čul iz vsega tega moj klic, ki te je vabil nazaj? Dolgo si se upiral. Zdaj pa je prišla ura milosti, ki te je premagala — — Sin moj, veš da imam moč kamenje vzbujati k življenju in umirajočim rožam morem dati silo, da ti govorijo o moji ljubezni. — Pogled moje razpete roke in razgaljeno telo — vedi, da čakam nate! — Ali boš šel mrzel mimo?« —

V bridki boli se je zgrudil izmučeni mladenič na tla in iz najgloblje globine njegove duše mu je privrel krik: »Moj Jezus, usmiljen!« Njegov angel varuh se je sklonil tedaj čezenj in je peljal izgubljeno ovčico, zopet najdenega sina staršem v očetov dom.

Redni občni zbor

Mleinarske zadruga r. z. z o. z. na Vrhniki

se bo vršil v nedeljo, dne 19. t. m. ob 3 popoldne v dvorani Rokodelskega doma na Vrhniki s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo predstojništva.
2. Poročilo nadzorništv.
3. Revizijsko poročilo.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1932.
5. Volitev člana predstojništva.
6. Volitev dveh članov nadzorništv.
7. Volitev kontrolnega odbora.
8. Slučajnosti.

Računski zaključek je članom na vpogled tekomo 8 dni pred občnim zborom.

Poročne prstane, budilke i. t. d. kupite najceneje pri
JOSIP JANKO urar v Kamniku
na Suti in nasproti farne cerkve.

Urednik: Jože Kolišek.
Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak.
Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čol.

Kadar ne bo več vere ...

Znani ženevski škof Mermillod (Mermijó) je izstopil na potovanju na kolodvoru v Culoz (Kiló) ter porabil kratke minute do odhoda vlaka za sprehod po peronu. Pride do železniškega stroja; strojevodja ga pozdravi. Cerkevni dostojanstvenik se začudi in ga vpraša, če ga pozna.

Da! Vi ste skazali moji družini veliko dobrot, in tega Vam ne bom pozabil nikoli, odgovori železničar.

Začne se pogovor.

Oh, pravi strojevodja, naš poklic je težaven. Držim noge v ognju, glavo izpostavljam pekočim solničnim žarkom ali dežju. Noč in dan treba rezati zrak s polno paro, napenjati oči in biti na vse pozoren. Kvarim si pljuča, obrabljam noge in krajšam življenje. In vse to zato, da prevažam z bliskovito naglico po svetu potnike brez dela, elegantne gospode, prav take gospodične, ki se vdirajo v mehke blazine po kupejih in spainih vagonih in sanjajo o uživanju. Ob takih okoliščinah obhajajo človeka čudne misli in ga nadlegujejo skušnjave, da bi pognal vse v zrak in se tako maščeval nad človeško družbo ...

In kaj vas zadržuje od tega? Strah pred kaznjivo?

Človeku nazadnje ni toliko za kožo. Toda, če biva Bog in s smrtjo ne bo še vsega konec.

Listnica uredništva

Spodnja Nova vas: Kar sporočate je vse do pike res. Zato nikar ne šteje v zlo, če smo dopis odločili. — Ravno pri Raki: Zastarelo. — Popeljniki pri Sv. Oshaltu: Smo že zadnjič povedali, da o nevestah nič, zlasti zdaj predpustom ne. — V Novo Oselice: Srčna Vam hvála za Vaše navdušenje za »Domoljubac«. Dopise pa ne moremo priobčiti, ker je pisan na obeh straneh. Od tej prilike vsem spoštovanim dopisnikom: Pišite s črnilom, ne s evinčnikom in samo na eno stran! — V brdsko fars: Tudi Vam se prav lepo zahvaljujemo za priznalne besede v prilog »Domoljubac«. Dopisa pa žal ne moremo priobčiti, ker je izredno dolg, še bolj pa zato ne, ker je pisan na vseh straneh. — Pripravljalnemu odboru mlinarjev in žaugrjev v kranjskem okraju: Prepozno prejeli. — V Telče: Brez podpisa, zato v koži! — V Prežganje: Prav lepo prosimo, da pišete vedno le na eno stran.

Dobre knjige

n Beneški trojčki. V zbirki ljudskih iger je izšla štiridejanska Antona Collalta v prevodu prof. Niko Kureta. To je komedija v pravem pomenu besede, nadvse zabavna igra, ki je za naše odre prišla za predpustni čas kakor nalašč. Igra se naroča v Prosvetni zvezi v Ljubljani in stane 16 Din. Društva, ki naroče vsaj 5 izvodov, so prosta avtorske tantskine. Prav toplo priporočamo to igro vsem odrom, društvenim knjižnicam in posameznikom, ki se za igré zanimajo.

Kože divjačine: listje, kunje veverice, krte in domače za ce bele barve kupuje
ROT, krznar, Ljubljana, Mestni trg 5

Mlada zakonec. »Kaj, že tri je ura, pa še ni obeda? Torej pojem v gostilno obedovat.« — »Počakaj vsaj še četr ure, možiček.« — »Kaj bo čez četr ure obed kuhan?« — »Ne, pač pa bom oblečena in skupaj pojdeva v gostilno.«

Važno!

Času primerno!

Pri nakupu angleškega in češkega sukna, modnega blaga in svile jemljemo račun (do preklica) tudi HRANILNE KNJIZICE prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov

A. & E. SKABERNÉ, Ljubljana

Mali oglasi

Vsaka drobna vrstica ali oje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajo svoje pridelke ali iščejo poslovo ozroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Stavbne parcele

prodaja na broke. — Naslov v upravi »Domoljubac pod št. 1310.

Lepo kravo, ki bo v marca tretjič teletila, ima napradaj Selan Franc. Straska vas 7 p. Dobrova pri Ljublj.

Ali Vam je znano?

da se dobe moderne spalnice, kubitng i. t. d. od preproste do najrazkošnejše izdelave pri Egidiju in Koro! Erjavcu, Brod poleg Tacenskega mostu, št. Vid nad Lj. po zelo zmernih cenah.

Vaienca za kovaško obrt sprejem. Starost 15-17 let. Oskrba pri mojstru. — Drugo po dogovoru. Ivan Urh, kovaštvo, Metlika

Službo dobi mlinaarski vajenec iz poštene kmečke hiše Valjani mlm Rus, Grupa-plje.

Vsakovrstne pohištvo

iz mehkega in trdega lesa, vse masivno delo, kakor moderne trodelne visoke omare, postelje, kuhinjske kredence, mize, stole itd. Vam nudi po najnižjih cenah mistrstvo T. Stupica, št. Vid-Lukovica pri Domžalah.

Posotila podaljuje

»Zadragac, Ljubljana pp. 307 Sprejme porverjenike

Vaienca za krojaško

obrt sprejem Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na upravo pod št. 1174.

Kupimo zemljišče

ali posestvo na Gorenjskem, v najmanjši izmeri 5000 m² in več, v svrhu malega okrevališča. Svet mora imeti lepo solinčno lego, v bližini voda za kopanje, gozd, in ne sme biti preoddaljeno od železniške postaje. Ponudbe z opisom in ceno je vpsolati na »Mestno delavsko zavarovalnico« v Ljubljani, Mestni dom

Divjake jabočine in bivoške bruskovce po zelo nizki ceni nudi: **Gabrijel Koren**, št. 111 pri Valenju

Harmonikarji.

Solidne, trpežne domače harmonike vsake vrste izdeluje po naročbi po najnižjih cenah edino **Jožef Kurent**, harmonikar, Planinska vas 39 pri Planini p. Sevnica. Bogato zalogo na izbero.

Vajenec za čevljarško obrt se sprejme v dobro itodoč delavico le dobro vzgojenih starišev. Travnik Franc. Trebnje.

Neveste! Za Vaše ma-žice, kuhinjsko posodo in druge gospodinske potrebščine. — Obrnite se zaupno tudi Ve na mojo staro, solidno trdko in vse življenje boste veseli in zadovoljne! — Fr. Stupica, trgovina s železnino, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1

Kupim zemljišče.

Leopold Suiterič, Bežigrad 13, Ljubljana.

Pesotilnica in hranilnica v Poljanah nad Skofjo Lovo

izjavlja, da bode vse hranilne vloge, vložene od 1. jan. 1933, na zahtevo takoj isplačevala. Obresi so iste kot od starih vlog. Ne pridejo pa tu v poštev prepisi iz ene na drugo knjižico.

»Katerim okolnostim pripisujete, da ste občakali tako visoko starost?« je vprašal poročevalec devetdesetletnega očanca

»Tem, da je že dolgo tega, kar sem bil rojen.«

Važno!